

Stavanger bispedømme

Rapport 2006

1. En vurdering av situasjonen i bispedømmet.

Tall og tendenser.

De siste årene har Stavanger bispedømme gjennom de årlige rapportene valgt å vektlegge utvikling i det statistiske materialet fra menighetene som gode indikatorer på utviklingen i bispedømmet. Til styringssamtalen vil det foreligge en oppjustering av den statistiske utvikling innbefattet tallene for 2006 som vil gi grunnlag for kommentarer og vurderinger i den anledning.

De første årene av dette årtusenet har vært preget av stor stabilitet i gjennomsnittlig frammøte på søndags formiddags gudstjenester vekslende mellom 137 og 139 i snitt. (Se samlet oversikt over hovedtallene i bispedømmets kirkestatistikk i eget vedlegg). Antall gudstjenestedeltagere har vist en stigende tendens de siste 5 årene med til sammen 7-8 %. Antall søn - og helligdagsgudstjenester har steget noe i samme periode tilsvarende et antall gudstjenester som kan forventes utført av de tre nye stillingsressursene som er tilført bispedømmet i løpet av 6 - 7 år.

Noen år har dåpstallene vist en synkende tendens også i Rogaland. I 2004 var det imidlertid en ny oppgang. Vi registrerer med bekymring at dåpstallene faller med nærmere 6 % fra 2004 – 2005. (77,65 % i 2005 mot 83,1% i 2004) Vi ser med spenning fram til det samlede statistiske materialet for antall utførte dåp i 2006 for å få bekreftet eller avkreftet om dette er en alvorlig tendens eller en midlertidig svingning. Utslagene er så store fra 2004 til 2005 at dette kan være uttrykk for en negativ utvikling. Så langt vi til nå har gått inn i tallgrunnet for 2005 kan vi se at nedgangen er lokalisert til noen særlige områder i bispedømme og til noen menigheter som har opplevd uheldig turbulens av ulike slag. Når tallene for 2006 foreligger vil vi ta en konkret vurdering av størrelsen på et prosjekt som gir oss en bedre innsikt i utvikling av dåpstallene rundt om i bispedømmet; årsakene til denne utviklingen, og hva som kreves for å møte denne utviklingen på en sakssvarende måte. Dåp og konfirmasjon er i vår kontekst sterke uttrykk for hvordan situasjonen er i folkekirke på sørvest landet.

Konfirmantdeltagelsen var i 2004 74,9 % av samlet antall 14-åringer i befolkningen mot 74,2% i 2005. Vi har et godt arbeid i mange menigheter og et sterkt engasjement fra bispedømmets side i innsatsen med å heve kompetansen i konfirmantarbeidet organisatorisk og innholdsmessig. Vi tror dette fortsatt er veien å gå med uforminsket styrke.

Antall konfirmanter i bispedømmet har steget jevnt og trutt fra 3883 i 2000 til 4424 konfirmanter i 2005. Det sier noe om befolkningsveksten og antall barn og unge i bispedømmet. Vi har landets yngste befolkning og nest høyeste prosentvise befolkningstilvekst bare så vidt slått av Akershus.

Menighetsutvikling i Stavanger bispedømme

Selv om vi relativt sett har svært gode tall når det gjelder oppslutningen om det kirkelige arbeid, må målsettingen være å få langt flere til gudstjenester og også andre arrangementer og tiltak menighetsrådene velger å satse på. Potensialet er stort, og under visitas og i det ukentlige arbeid satses det på å utvikle de gode ansatser som fins i alle menigheter.

Med menighetsutvikling mener vi primært dette å utvikle folkekirken på en måte som tar vår kultur og våre arbeids- og fritidsmønstre på alvor og som utnytter våre frivillige og våre samlede ressurser på en best mulig måte. Dette er fokus på alle visitaser, og den tenkning som anvendes der blir utfoldet på kurs, prostimøter og andre inspirasjonssamlinger. For å nå målet satser vi også på ulike forsøk og på en målrettet satsning på nye tiltak innenfor de etablerte menigheter. Samtidig har vi gitt plass for nye menighetsdannelser som setter andre sider ved menighetsutviklingen i fokus.

Stavanger biskop og bispedømmeråd har de siste årene brukt mye tid på å arbeide med de utfordringene som ligger i menighetsutviklingen i bispedømmet. Vi har hatt som målsetting å ta et bevisst strategisk grep i forhold til de nye menighetsdannelsene. Bispedømmerådet nedsatte i 2004 en arbeidsgruppe som våren 2005 la fram utredningen "Menighetsutvikling i Stavanger bispedømme". Denne utredningen er et refleksjonsmateriale som har vært med på å sette biskop og bispedømmeråd bedre i stand til å ta et strategisk ansvar for menighetsutviklingen i bispedømmet. Bispedømmerådet har gitt sin tilslutning til føringene og konklusjonene i utredningen. KKD og KR vil være kjent med disse konklusjoner gjennom tidligere oversendelse av utredningen i sin helhet, samt en kortfattet samlet framstilling gitt i rapporten fra Stavanger bispedømme for 2005.

I 2006 registrerer vi en klar tendens innenfor de frivillige kristelige organisasjonene i vårt bispedømme til å ville gi sterk prioritet til arbeidet med omdannelse av foreninger til forsamlinger og/eller menigheter. Sentralleddene i så vel Indremisjonsforbundet som Normisjon og Norsk luthersk Misjonssamband dyktiggjør og inspirere kretser og lokalforeninger til en slik utvikling.

Dette begrunnes tidvis i reaksjoner på utviklingen i Den norske kirke og tidvis i sterke lokale ønsker om "fullskala" fellesskap. Sakramentforvaltning og eks.vis konfirmantsatsing inngår som nødvendige elementer i å bygge sterke forsamlings/menighetsfellesskap som rommer alle livsfaser, profileres tydelig teologisk og rekrutterer nye medlemmer. I mindre og tette lokalmiljø skaper denne utviklingen betydelige utfordringer. Dessuten utfordres Dnk kirke teologisk, ordningsmessig og organisatorisk. Utviklingen reiser flere spørsmål enn hva vi som kirke hittil har vært i stand til å gi gode svar på. Stavanger biskop og Stavanger bispedømmeråd har valgt å tenke inkluderende og løsningsorientert i denne situasjonen. Vår kirke er i en fornyelsesprosess der utfordringene best løses i en tillitsfull dialog og der kirken viser vilje til å ta organisatoriske grep som møter dagens og morgendagens utfordringer.

Det norske Misjonsselskap har valgt å satse tungt på menighetsbyggende arbeid også i Norge. Dette er et valgt som er begrunnet missiologisk. Samtidig velger NMS bevisst å bidra til menighetsbygging gjennom å forholde seg lojalt til menighetens off. organer slik at ny virksomhet bygges opp som integrert del av lokalmenighetenes strategiske satsing. Det har bl.a. resultert i at menighetene eks.vis i Sandnes prosti i en syvårsperiode fram t.o.m. 2006 samlet sett har doblet deltagelsen i hovedgudstjenestene søndag formiddag. Dette skyldes i hovedsak knoppskytingen gjennom nettverksmenighetsfellesskap som de lokale menighetsrådene og

NMS har bygget opp i prostiet . Den voksende gudstjenestedeltagelsen i Bymenigheten – Sandnes inngår også i tallgrunnlaget.

Stavanger bispedømmeråd og Stavanger biskop registrerer med glede en betydelig utolmodighet og en sterk vilje i mange lokalmenigheter om å komme noen skritt videre i arbeidet med å bygge menigheter der menneskers møtes med realvant forkynnelse og opplæring og utfordres til tjeneste og etterfølgelse. Vi er inne i en tid for fornyelse og forpliktelse som stiller betydelige krav til lederskap og som utfordrer kirkens råd og ansatte til å se, bedømme og gjøre gode valg som fremmer snarere enn hindrer utvikling og vekst.

Landets første valgmenighet.

Lundehaugen menighet er av Kirkerådet godkjent som valgmenighet i en forsøksperiode på 3 år, og ble fra 01.01.06 etablert som en menighet for Sandnes by. Fra samme tidspunkt skiftet menigheten navn til ”ByMenigheten - Sandnes”. I mars 2006 valgte medlemmene menighetsråd. Samtidig la menigheten halvdelen av sine gudstjenester til kulturhuset i byens sentrum. De resterende gudstjenestene er fortsatt lokalisert til bydelshuset på Ganddal i det lokalområdet der menigheten vokste fram. Gudstjenestetilslutningen har vokst merkbart i 06 og en kvalitetssikret profileringen overfor byens befolkning har styrket inntrykket av en grenseoverskridende menighet. Den økte tilslutningen til ByMenigheten – Sandnes synes ikke å ha tappet de geografiske lokalmenighetene. Denne utviklingen overvåkes nøye gjennom den evaluering som er etablert i 2006 og som skal følge forsøket som prosess- og sluttevaluering.

Stavanger Biskop og bispedømmeråd er glade for muligheten til å prøve ut modellen. Vi ser valgmenigheter som en aktuell vei for å ta organisatoriske grep for fornyelse og videreutvikling i Den norske kirke. Samtidig er det viktig at disse organisatoriske grepene dekker menighetens behov for en tjenlig formell struktur, og gir gode rammer for vekst og utvikling.

Bispedømmet har hatt en kritisk distanse til valgmenighetsbegrepet ”som en reaksjon på noe”, slik som vi for eksempel nå ser i noen andre områder i landet. Vi er derfor noe tilbakeholdende med å bruke valgmenighetsbegrepet. ByMenigheten - Sandnes er ikke uttrykk for en opposisjonsmenighet. Menigheten har en misjonerende og inkluderende profil med en bred strategi og et stort frivillighetsengasjement.

Nytt bispedømmeråd

Det nyvalgte bispedømmerådet trådte i funksjon i juni 2006. Engasjementet i valgprosessen økte betydelig da det ble kjent at nominasjonskomiteene ikke hadde nominert medlemmer av det avgående bispedømmerådet. Valgresultatet medførte at vi fikk et bispedømmeråd bestående av nye leke-, lek kirkelig tilsatt- og geistlig medlem. Det er gjennomført opplæring og kompetansebygging for det nyvalgte bispedømmerådet, bl.a. om bispedømmerådets myndighet og arbeidsoppgaver, samt hvordan medlemmene kan møte mediene.

Det nyvalgte bispedømmerådet har som siktemål å møte og drøfte felles anliggender med ulike lag, organisasjoner og interessegrupper i bispedømmet.

Press på kirkelige eiendommer og arealer

Rogaland fylke, og da særlig Nord Jæren, er et område med stor befolknings- og næringsvekst. Det er et stort behov for arealer til utbygging av bolig- og næringsbygg i sentrale byområder. Dette har medført at det bygges nærmer og nærmere kirkebygg og kirkegårder. Dessuten ser vi at grunnbokshjemlene til kirkegårder og kirkebygg i liten grad er blitt overført fra kommunene til soknene. Dette har hatt som konsekvens at enkelte kommuner har planlagt utbygging inn på kirkelige arealer i den tro at disse har vært i kommunalt eie. Vi ser at innsigelsesrett etter plan- og bygningsloven, samt håndhevelse av 60-metersregelen etter kirkeloven § 21, får større og større betydning.

Organisasjonsutvikling

Stavanger biskop og Stavanger bispedømmeråd ønsker å delta i utprøving av bl.a. samordnet arbeidsgiveransvar for alle ansatte i Dnk. I 2004/5 gjorde vi aktive framstøt for å få et slikt samordnet arbeidsgiveransvar utpøvd i Søre Ryfylke prosti. I 2005/6 har vi tilsvarende tatt initiativ til – og utviklet gode modeller for en slik samordnet modell i Jæren prosti. Vårt ønske har vært å få utprøvd et slikt samordnet arbeidsgiveransvar og en felles ledelse på prostiplan i områder bestående av flere fellesråd/kommuner. Dessverre har vi til ikke lykket. Det har til syvende og sist strandet av ulike årsaker. Usikkerhet knyttet til prostens myndighetsavgivelse til et felles styringsorgan på prostiplan har vært en av utfordringene. Ved uenighet kunne prosten uten opphold trekke tilbake slik myndighetsavgivelse. Det har skapt usikkerhet og utrygghet på omkring forsøkene. Rikere fellesråd har vært lite villig til å gå inn i et samarbeid med andre fellesråd grunnet frykten for å måtte avgi ressurs. Lokalpolitiske tanker er eksponert: flyttes myndighet og kompetanse for langt fra det enkelte sokn? Vil kommunene ivareta sitt økonomiske ansvar når en betydelig del av styringskompetansen ligger på et organ som leder på tvers av kommuner/tidligere fellesrådsområder? Noen av kirkevergene har vegret seg for avgivelse av deler av egne ansvarsområder, mens andre har vært ivrige pådrivere for å få forsøk i gang slik at det skapes driftsenheter med tilstrekkelig kompetanse og kvalitetssikring.

Stavanger bispedømme iverksatte nye tjenesteordninger pr.01.05.06 i alle de 10 prostiområdene som kom i funksjon fra 01.01.06 etter vedtak av juni 05. Det ble inngått ny arbeidsavtale med alle prestene med basis i disse tjenesteordningene. Kun to av de off. prestene er pr. dato uten slik avtale grunnet personellmessige forhold som først må løses i annen sammenheng. Noen prostier har allerede kommet svært godt i gang med å ta ut effekten av prostiet som tjenestedistrikt ved at en å arbeider bevisst med en bedre arbeidsdeling prestene imellom; en mer forutsigbar planlegging av tjeneste og ferie/fritid samt at reformen synes å åpne for noe mer spesialisering av prestatjeneste ut fra den enkeltes gaver og utrustning samt de kirkelige behov i prostiet. Imidlertid vanskeliggjøres disse mulighetene grunnet et urimelig høyt press på prestatjenesten i de fleste prostiene i bispedømmet. Reformen har tydeliggjort prosten som arbeidsgiver og leder, og virkningen av dette synliggjøres i den grad den enkelte prost vil være i stand til å forholde seg til det handlingsrommet og de muligheter nye tjenesteordninger muliggjør.

Reformen av prestatjenesten hindres av at de øvrige tjenester i kirken ikke er tenkt inn i samme organisatoriske ramme. Vi ser at fellesrådsnivået er styrket med den konsentrasjon av kompetanse og oppmerksomhet denne enheten får. Det er grunnlag for å spørre hva som på sikt skjer med soknene i en slik prosess. Fellesrådene blir sittende med ressursstyring av økonomi og personale mens menighetsrådene vedtar strategiene og eksponerer forventningene. Erfaringene fra 2006 viser at dette ikke alltid fungerer godt nok sammen. Dnk kan ikke sterkt

nok fokusere på soknet som den grunnleggende enhet og det sted der menighetene skal bygges. Alle andre nivå og alle øvrige ressurser må rettes inn mot den lokale enhet i vår kirke. Fellesråd/kirkeverger og proster må arbeidet tett sammen i samme retning for å tjene og styrke den lokale enhet og tenke helhetlig om alle tjenestene uavhengig av arbeidsgiverlinjer. Stavanger biskop gjennomførte våren 2006 visitas av de store fellesrådene Stavanger, Sandnes, Haugesund og Karmøy med den hensikt å bidra til størst mulig grad av fokus på det enkelte sokn også i fellesrådenes arbeid.

Stavanger biskop fullførte sin visitasrunde i alle prestegjeld i bispedømmet høsten 2006. Nå utvikles en ordning med prostivisitas, slik KKD vil være kjent med i egen oversendelse. I løpet av en fireårsperiode vil alle de ti prostiene bli visitert og hver enkelt sokn vil få en dags visitas. Det vil gi en mer tidsmessig visitasordning sammenlignet med den nåværende som forskriver visitas hver åttende år.

Ny lønnsressurs til styrking av menighetsprest - tjenesten er nødvendig nå

I deler av Stavanger bispedømmet er presset på eksisterende prestatjeneste urimelig. Særlig gjelder dette i typiske utbyggingsområder som det er flere av i Rogaland. I framlegget til budsjett for 2008 har Stavanger bispedømmeråd eksemplifisert dette på detaljnivå. Bispedømmerådet vil våren 2007 oversende ytterligere et dokument som synliggjør behovene og nødvendigheten av at bispedømmet får tilført ny lønnsressurs til prestatjenesten.

Kirkebygginga i bispedømmet synliggjør viljen til å nå videre ut som folkekirke. Likeså det nettverk av nye menigheter som etableres i nye befolkningsområder. Men Stavanger bispedømmeråd har på ingen måte lønnsressurs til å følge opp denne utviklinga med et minimum av prestatjeneste. Vi kan ikke se at det er steder som kan tappes for presteressurs for å omfordele denne til nye utbyggingsområder. Vi er avhengig av nye friske lønnsmidler. I et menighetsbyggende arbeid er presteressurs absolutt påkrevd – nå.

Kunsten å være kirke – i Stavanger bispedømme.

Stavanger 2008 blir europeisk kulturhovedstad. Dnk vil ha betydelige aksjer i denne storsatsinga. Bl.a. arbeides det nå intensivt med å bygge opp Skåre kirke i Haugesund som kulturkirke i nordfylket. Vi har mottatt støtte til dette fra Stavanger 2008. Slik støtte er også tildelt kirkelig fellesråd i Stavanger til en betydelig satsing på et bredt spekter av kulturaktivitet. I tillegg har Stavanger biskop medvirket til at Stavanger Symfoniorkester i samarbeid med Stavanger domkirke i rammen av Stavanger 2008 vil gjennomføre ytterligere et stort kulturprosjekt kalt "Sound from the Cathedral". Allerede ved utgangen av 2006 ble det etablert en profesjonell ung symfoniker gruppe med musikere fra Stavanger og Europa som fra årskiftet 2006/07 og ut 2008 skal gjennomføre 18 stor prosjekt med eldre og nyskrevne kirkemusikk til bruk i Stavanger domkirke; i sentrale kirker i regionen og i katedraler rundt i Europa. Disse prosjektene gjennomføres i regionen under overskriften "Kyrkjelyd".

Det planlegges nå en rekke kulturprosjekt i menighetene og på tvers av menighetene i bispedømmet som vil bli eksponert i 2007 og 2008 og som vil tydeliggjøre Dnk som en vesentlig kulturaktør også i rammen av Stavanger 2008.

Det sterke kirkemusikk/dans/drama - miljøet knyttet til bl.a. Stavanger domkirke, resten av bispedømmet og Universitetet i Stavanger har resultert i at bispedømmet ønsker at det etableres et ressurs- og kompetansesenter i Stavangerregionen der kirkemusikk, dans- og drama

sammen med kirkearkitektur og kirkekunst blir kompetanseområder som både stiftet og Den norske kirke for øvrig kan dra veksler på.

Kirkebygget – et kompetansespørsmål.

Stavanger bispedømme har i samarbeid med KA videreført sitt pilotprosjekt med registrering av kirkebygg i kirkedatabasen også i 2006. Stavanger bispedømme tilbyr - med noe støtte fra bispedømmet og KA – hjelp med registreringsarbeidet ved bispedømmets kirkebyggkonsulent (60 %). Bispedømmets kirkebyggkonsulent har i 2006 i samarbeid og forståelse med KS satt i gang et arbeid med en brukermanual for FR for å sikre registreringsarbeidet i kirkedatabasen. Det er i 2006 gjennomført et innføringskurs med basis i denne manualen, og slik kursvirk-somhet vil Stavanger bispedømme sammen med KA bidra til også i 07 og 08.

Arbeidet med prosjektering og utvikling av nye kirker har skjedd med stor intensitet året igjennom. Utviklingen av kirkeprosjektene skjer i nær dialog med Stavanger biskop som følger de enkelte prosjekt fra ide til godkjenning. Nå er det 11-12 kirkeprosjekter under utvikling. Noen skal bygges i nær framtid, noen i et noe lenger perspektiv.

Gjennom den siste 5-10 års perioden er det opparbeidet betydelig kirkebyggerkompetanse i Stavanger bispedømme inne arkitektur, kirkeutsmykking, funksjonsløsninger, økonomisering, veiledning og brukerstøtte. Denne kompetansen bør nedfelles skriftlig så langt dette er mulig av hensyn til framtidig kirkebygging. Vi har ressurspersonene i bispedømme til å gjøre nettopp det, men ikke økonomi til å få det gjort. Spørsmålet er tatt opp med KKD i tidligere styringssamtale. Nå besitter vi kompetansen til et slikt arbeid, men Stavanger bispedømme vil ikke alene ha ressurs til å få det gjennomført.

Vi har tatt fatt på utfordringen med faglig veiledning og kompetanseheving i arbeidet med fornyelse, vedlikehold og funksjonalitet i eldre kirkebygg. Vedlikeholdet i mange kirkebygg de senere år har ikke vært godt nok faglig sikret, slik at arbeidet må gjøres om igjen etter få år.

Det er meget dårlig forvaltning. Dessuten ønsker stadig flere menigheter å forta interiørmessige justeringer for å møte dagens funksjonsbehov på en bedre måte. Stavanger bispedømme prøver etter beste evne å møte dette behovet gjennom å dele erfaringer og styrke den lokale kompetansen.

Barn og unge med særlige behov

I 2006 har dette innsatsområdet hatt særlig fokus. På nyåret 2006 forelå nytt materiell beregnet til bruk i menigheter som har konfirmanter med behov for særskilt tilrettelagt opplegg. En ressursgruppe bestående av interne og eksterne medarbeidere ved bispedømmekontoret utviklet materialet kalt "Se, smak og kjenn" utgitt gjennom IKO - forlaget. I perioden januar – mars ble det gjennomført 3 regionale kurs i opplegget "Se, smak og kjenn" i Oslo, Stavanger og Harstad. 97 kirkelig ansatte deltok. Et fjerde kurs i midt-Norge vil bli gjennomført høsten 2007.

Integreringskonsulenten har dessuten deltatt i utviklingen av et strategisk dokument om "Retten til et åndelig liv" og et betydelig ressursmaterieell kalt "Bli kjent i kirken" som skal hjelpe

menighetene til bedre å møte mennesker med psykisk utviklingshemming på en relevant måte i sin lokalmenighet.

Stavanger bispedømmeråd står i et kontinuerlig samarbeid med Diakonistiftelsen Rogaland med felles strategi: Å styrke lokalmenighetenes evne og innsats i møte med mennesker med psykisk utviklingshemming og deres foreldre/forsatte.

Hovedmål 1.

Kirkerådet og bispedømmerådene skal initiere og legge til rette for felleskirkelige tiltak og for realisering av de mål og satsingsområder som Kirkemøtet gjør vedtak om, og bidra til at kirkelig tilsatte og valgte rådsmedlemmer har kompetanse til å ivareta sine oppgaver. De kirkelige organene skal fremme samarbeid og god kommunikasjon med de frivillige kristelige organisasjonene, mellom kirkens organer og mellom kirke og samfunn.

Resultatmål 2.1.

Gjennomføre Kirkemøtets vedtak og ivareta felleskirkelige oppgaver for øvrig.

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

Diakoni.

I bispedømmet arbeider menighetene svært forskjellig med diakonale utfordringene. Noen har kommet langt med å se at diakonien angår alle aldre. Eksempel 1: Bogafjell menighet har ansatt en trosopplæringsdiakon for å synliggjøre at trosopplæringen og diakonien hører sammen. Andre igjen er tradisjonelle i sin forståelse og går i gamle spor ensidig til verks med eldrearbeid, besøkstjeneste og blomsterhilsener. Noen steder er det fortsatt slik at det diakonale arbeidet ivaretas av diakonen - alene. Gjennom tverrfaglige samlinger har vi lagt vekt på at diakonale utfordringer i en menighet ikke bare er diakonens ansvar men at menighetsrådet og staben sammen må arbeide med hvordan diakonien kan prege menigheten i holdning og handling.

Barne- og ungdomsdiakonale utfordringer har særlig stått i fokus i 2006.

Eksempel 1: Hundvåg menighet i Stavanger domprosti ansatte i 06 en ungdomsdiakon for å synliggjøre at menigheten ønsker å følge opp de ungdommene som ikke mestrer hverdagen på grunn av sin situasjon eller livshistorie. Eksempel 2: Egersund menighet i Dalane prosti har ansatt ny diakon som skal arbeide for å integrere innvandrergreper og mennesker med utviklingshemming. Eksempel 3: I Haugesund prosti arrangerer Vår Frelser, Rossabø og Skåre menigheter en festival i høstferien kalt: "Barn er bra". Festivalen fikk nylig trosopplæringsprisen for det arbeidet de har gjort i mange år. I festivalen fungerer en gruppe barn under betegnelsen: "Diakonipatruljen". Denne patruljen har som oppgave å gå rundt og se til at alle har det bra. Dette er en flott måte å vise at barn kan utøve diakoni på en meningsfull måte. Eksempel 4: Organisasjonen Blå Kors utviklet et ungdomsdiakonalt prosjekt "På vei til egen bolig". Stavanger bispedømmeråd ble invitert til å være med i dette prosjektet. Med støtte fra Husbanken og andre statlige midler kjøper Blå Kors leiligheter som tilbys ungdommer som har vært på institusjon og skal etablere seg på nytt. I menigheten der boligen ligger bygger vi et diakonalt nettverk rundt denne ungdommen sammen med helse/sosialtjenesten. I dag er det 5 boliger fordelt på tre menigheter.

Diakonirådgiver og prostene i Dalane prosti, Søre Ryfylke prosti, Haugesund prosti, Karmøy prosti og Jæren prosti har holdt prostivise samlinger for diakoniutvalgene i prostiene. Temaene for samlingene har vært "Nye diakonale utfordringer i menigheten".

I bispedømmet har vi nå et samarbeid på tvers av alle menighetene med tilbud om sorggruppe for ulike målgrupper. Det holdes regelmessige sorggruppelederkurs på tvers av prostiene.

Bispedømmerådet er involvert i en prosjektgruppe som nå etablerer et kompetansesenter for institusjonsdiakoni ved Tasta sykehjem i Stavanger. Kompetansesenteret utvikler en diakonal profil som hittil ikke er dekket av andre læringsinstitusjoner i regionen. En viktig oppgave for senteret er å gi innhold til institusjonsdiakoni i en ny tid. Prosjektleder er tilsatt i 50 % stilling.

I 2006 har vi hatt 14 aktive klubber for psykisk utviklingshemmede. Lederne i disse klubbene samler vi en gang i året. Vi registrere med tilfredshet at dette er et arbeid de ulønnede medarbeiderne trives godt i. Klubbene opplever at medlemmene er svært trofaste, og trives godt i klubbarbeidet.

En tverrfaglig gruppe, med prest, kantor og diakoner fra ulike steder i bispedømme, arbeider med å legge til rette gudstjenester for at mennesker med utviklingshemming lettere skal kunne delta i gudstjenestene. Med utgangspunkt i konfirmanter og klubbarbeidet har de lagt til rette for gudstjenesteverksteder i Bryne og Aksdal kirker.

Konfirmantopplegget "Se, smak og kjenn" er i dag brukt både i spesielt tilrettelagte konfirmanter, og der konfirmanter med særlige tilretteleggingsbehov er integrert i ordinære grupper. Tilbakemeldingene fra de menighetene som bruker dette er svært gode, særlig på to punkter; konfirmanter trives veldig godt med opplegget, og de ansatte gir klart uttrykk for at det er flott å være en del av teamarbeidet i disse gruppene. Integreringskonsulentene sammen med bispedømmets øvrige ansatte oppmuntrer til etablering av nye grupper, og til bruk av materiellet i andre undervisningssammenhenger i menighetene.

Stavanger bispedømme har en ressursgruppe innen "Forbruk og rettferd" med bred representasjon. I samarbeid med Grønn hverdag, Stiftelsen Miljøfyrtårn og Stavanger kommune ble Stokka og Tjensvoll menigheter miljøfyrtårnsertifisert i løpet av våren. Stavanger bispedømme-kontor ble også miljøfyrtårnsertifisert i september som en del av Grøn stat prosjektet. Menighetene i Sandnes, Riska, Rossabø, Skåre, Vår Frelser, Avaldsnes og Aksdal arbeider med sikte på å bli miljøfyrtårnsertifisert i løpet av våren 2007.

Stavanger bispedømmeråd og biskop hadde i juni møte med daglige ledere og styreledere for kirkens familievernkontorer i vårt bispedømme. Ny organisering som Kirkens Familievern stod sentralt i drøftingene. Familievernkontorene i Haugesund, Egersund og Stavanger ønsker å være en del av det diakonale arbeidet i bispedømmet.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Bispedømmets strategi sier at vi vil fremme en diakoni som lindrer nød og bygger inkluderende fellesskap. Av vedlagte virksomhetsplan og handlingsplan for 2007 framgår det hvordan bispedømmet vil realisere sine mål gjennom konkrete mål og tiltak.

Det har vært tørke i tilførsel av nye lønnsmidler på kapittel 7116. De statlige 50 % tilskuddene til bl.a. nye soknediakonstillinger løste ut betydelige kommunale og innsamlede midler, og var avgjørende insitament for styrking av diakonien i bispedømmet. Stavanger bispedømme har et sterkt ønske om å være en diakonal kirke, og ser det derfor maktpåliggende å be om ny lønnsressurs over kapittel 7116 for å kunne fortsette arbeidet med å initiere flere diakonstillinger.

c) behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

Bispedømmet arbeidet høsten 06 med en grundig gjennomgang av eksisterende strategi. En valgte å bli stående ved den vedtatte strategien, og på kort sikt ivareta nye utfordringer ved å innarbeide disse i de årlige handlingsplanene. Et av ønskene har vært å fornye arbeidet med samlivsrelaterte tema som forebyggende ekteskapskurs og selvhjelpsgrupper for ektefeller som ikke lever sammen lenger.

På Kirkemøtet i nov 07 vil det bli vedtatt en ny "Plan for diakoni" i Den norske kirke. I 07 vil bispedømme forberede en implementering av den nye "Plan for diakoni" inn i menighetene våren 08. Vi vil utfordre menighetene til å tenke gjennom hvordan diakonien er med og preger alle deler av menighetens liv og tjenester i holdning og handling.

I august 07 går avtalen mellom Stavanger bispedømmeråd og Diakonistiftelsen Rogaland om felles arbeid for mennesker med utviklingshemming ut. Etter en god evaluering av dette samarbeidet er det et klart ønske fra begge parter å videreføre dette samarbeid ut over 2007, dette vil bli formalisert våren 07. Gjennom dette vil en fortsatt kunne ha en felles virksomhetsplan til beste for mennesker med utviklingshemming.

Klubbarbeidet for mennesker med psykisk utviklingshemming i Stavanger bispedømme har vist god fremgang og vekst både gjennom at flere klubber er opprettet, og at medlemstallet i flere klubber har økt. Etter som vi utvikler arbeidet med tilrettelagte konfirmantgrupper, ser vi at behovet for videre trosopplæring for disse er økende. Dette blir noen steder ivaretatt av klubbene, i den forbindelse er det et klart behov for å utvikle tjenlig materiell til dette. Det er en utfordring vi nå tar fatt i.

Resultatmål 2.2.

Utvikle reform av kirkens trosopplæring i samsvar med Stortingets forutsetninger

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

I 2006 fikk Stavanger bispedømme tildelt 4 nye prosjekt i rammen av trosopplæringsreformen. Prosjektene ble gitt til Bjerkreim menighet, til Nærbø menighet, til Bogafjell menighet og til St. Petri menighet.

Prosjektene som er i gang, har alle tilsatt medarbeidere og fått mentorer. Det har vært få skifter i prosjektstillingene, men vi har registrert at et prosjekt har slitt med å få søker til prosjektlederstilling i forbindelse med skifte.

Vi registrerer en økende forståelse for hva grunntankene i trosopplæringsreformen går ut på når det gjelder breddetenking, men det er enda viktig å arbeide med hva trosopplæring for alle innebærer. Mange menigheter har et godt utarbeidet barne- og ungdomsarbeid, ofte i samarbeid med organisasjonene. Dette er også trosopplæring, og menighetene skal selvsagt ikke

redusere sin innsats i disse enhetene ved innføring av en reform som skal nå full bredde av årskullene. Samtidig opplever mange menighetsråd og ansatte seg motløse ved tanken på å skulle møte og ivareta full bredde på avgrensede tiltak når de ikke opplever å ha ressurser nok til det de allerede skal ivareta, enten det gjelder barne- og ungdomsarbeid generelt og konfirmanntarbeidet spesielt.

Menighetene som er blitt prosjektmenigheter, melder at det ikke er så enkelt å få kontakt med barn og unge som har behov for spesiell tilrettelegging. Som en av prosjektlederne sa: "Hvordan skal vi finne dem?"

Rundt 50 av våre 90 sokn har en eller annen form for barne- og ungdomsutvalg, undervisnings- eller dåpsopplæringsutvalg som på vegne av menighetsrådet ivaretar trosopplæring og undervisning sammen med ansatte.

Disse har også vært svært aktive når det gjelder planarbeid, og deltar i arbeidet med å søke om å få tilført forsøksmidler fra trosopplæringsprosjektet.

Oppslutningen om dåp var i 2003 på 81 % av fødte. Den steg gledelig med 2 % til 83,1 % i 2004. Vi er derfor skuffet over å registrere en nedgang på nærmere 6 % til 77,65 % oppslutning om dåp i 2005. Dette er en stor nedgang, og vi vil derfor gå inn i tallene for å forsøke å få oversikt over hvilke faktorer som spiller inn.

Samtidig registrerer vi at antall dåp blant større barn og ungdom stiger, og flere menigheter melder om flere unge og voksne som tar kontakt og ønsker undervisning til dåp.

Alle menighetene har en eller annen form for dåpssamtale. De skjer enkeltvis både i private hjem og på menighetskontorene. Noen menigheter har svært høye dåpstall, og har valgt å ha dåpssamtalene i grupper der de som skal ha dåp samme dag samles. Som et ledd i arbeidet med å utvikle dåpsopplæringen, prøver en del menigheter både dåpssamtale med det enkelte foreldrepar og i tillegg grupper der flere foreldre, samt faddere kan møtes til informasjon, undervisning og samtale.

Alle bispedømmets menigheter har fokus på 4-årsfasen. Over halvparten av menighetene deler ut en Bibel, de fleste "Barnebibelen for de små" (Sambåndet forlag). Dessverre har de avsluttet sin produksjon, noe vi beklager sterkt siden de både ga ut bokmål- og nynorsk-utgave. Vi har vært i kontakt med Hermon forlag som har kjøpt konseptet og vil utvikle det videre, og har tatt opp med dem behovet for nynorsk utgave. I tillegg vil vi også drøfte enkeltpunkt ang. innhold m.m.

Vel 40 menigheter har dåpsskole for 6-åringene. Jæren prosti har dåpsskole i alle sine prestegjeld, men også andre prosti har bra dekning. Til sammen arrangerer nærmere halvparten av menighetene dåpsskoler. OVF – midler har vært et vesentlig bidrag til igangsetting og delvis avlønning av pedagogisk kompetent personell i dette arbeidet. Samtidig har godt over 20 menigheter frivillige medarbeidere med i dette arbeidet. Det arbeides målrettet fra bispedømmets side med å få flere menigheter til å starte opp arbeid med dåpsskoler. I 2006 fikk bispedømmet regionale midler gjennom "Størst av alt" til å videreutvikle dåpsskoleopplegget som har vært i bruk, og til å utvide antall dåpsskoler i bispedømmet. Målet er også å kunne opparbeide materiell og kurs som kan videreføres til andre bispedømmer. Referansegruppe er i gang, og vi har ansatte prosjektleder i 10 % stilling til å lede prosjektet. Hun er til daglig barne- og ungdomsprest, og da sokneprest-stillingen ble stående ledig i forbindelse med presteskifte, ble hun bedt om å vikariere i denne. Grunnet dette er prosjektet blitt noe utsatt i forståelse med trosopplæringssekretariatet, men vil fra februar 2007 være i gang igjen for fullt.

Skole/kirkesamarbeidet omfattes ikke av trosopplæringen, men det kan nevnes at mer enn 60 menigheter deler ut NT eller Bibel til 10/11-åringene som en del av skole - kirkesamarbeidet. Skole- og kirkesamarbeidet er ellers mer utførlig omtalt under resultatmål 2.4.

Stavanger bispedømme har også i år hatt fokus på kvalitetsutvikling av konfirmantarbeidet. Både gjennom visiter og ved andre kontaktpunkt, kommer det tydelig fram stolthet og glede i de menighetene som har et konfirmantarbeid som når langt ut og har en positiv respons. Vi kan her nevne samarbeidet de tre menighetene i Haugesund har i forhold til å tenke sammen når det gjelder tilbud og muligheter for å nå 14-åringene sine. Oppslutningen om konfirmantarbeidet er høyt, og det positive ryktet når langt ut.

Responsen fra fjoråret på å utfordre menighetene til å tenke gjennom hvordan eget konfirmantarbeid fungerer, gjorde at vi også våren 2006 – når nye menighetsråd var kommet i gang, sendte skjemaet ”Kvalitetsutvikling av konfirmantarbeidet” til hvert menighetsråd for internt bruk. Målet var at menighetsrådene sammen med de ansatte i konfirmantarbeidet skulle gå gjennom og evaluere det arbeidet som drives.

Etter å ha seilt i medvind i noen år, dalte oppslutningen om Alpha-kursene radikalt i 2006. Dette medførte også at Alpha-Norge måtte gi opp å ha en stilling som kunne lede arbeidet. Alpha ivaretas gjennom IMI - kirken i Stavanger, kurs og materiell formidles fremdeles, men vi registrerer at færre menigheter bruker konseptet. Det meldes samtidig om et behov for undervisning av voksne med samlinger som kan gi påfyll både når det gjelder fellesskap og kunnskap.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Trosopplæringsreformen:

I forkant av søknadsrunden hadde undervisningsrådgiver 2 møter i bispedømmet for å orientere om, svare på spørsmål og inspirere til søknadsprosessen. Til sammen møtte rundt 30 menigheter med i alt 51 personer til disse samlingene som ble lagt til ettermiddag/kveldstid for å gjøre det mulig for frivillige medarbeidere og menighetsrådsmedlemmer å delta.

I forbindelse med et møte ang. menighetsbarnehagene og trosopplæring, var prosjektleder Paul Erik Wirgenes også til stede på et orienteringsmøte om prosjektsøknader fredag 3.februar på dagtid. Dette ga ansatte mulighet til å få svar på ulike spørsmål om reformen og søknadsprosessen.

Erfaringene viser at menighetene legger ned svært mye arbeid i å utarbeide søknadene. Skuffelsen over ikke å bli tildelt midler blir derfor svært stor for de som får avslag. Vi har sett det som viktig å tydeliggjøre at det arbeidet som gjøres i søknadsprosessene vil komme trosopplæringsarbeidet i menigheten til gode uansett. Dette ble ytterligere understreket på temasamlingen om trosopplæring avholdt under kursdagene for menighetsrådene i februar.

Menighetene ble også utfordret til en ny gjennomgang av sin egen trosopplæringsplan og videre begynne arbeidet med å sette opp en systematisk plan for den enkelte menighet. Fokus ble her satt på både dåpsfase, bispedømmets prosjekt for å få flere menigheter til å dele ut ”Barnebibel for de små” til 4 - åringene , samt gi innspill og ideer til oppstart av dåpsskole. Videre ble viktigheten av å arbeide grundig med konfirmantarbeidet poengtert.

Arbeidet med å kvalitetsutvikle konfirmantarbeidet har også fortsatt i 2006. Bispedømmet har i flere år holdt frem ”Opplevelsesbasert konfirmantopplæring” som et viktig prinsipp, og dette har vi satset videre på. Vi utfordret høsten 2005 det lille selskapet ”Ryfylke Livsgnist” til å arbeide konkret i samarbeid med undervisningsrådgiver med det materialet vi hadde utviklet

fra før, og inviterte så to menigheter – etter at alle interesserte kunne få melde seg - til å forsøke opplegget ut på bispedømmets bekostning. Betingelsen var at opplegget skulle evalueres for evt. å kunne bli et tilbud å gi til andre menigheter, særlig de som ikke har ressurser nok personalmessig til selv å drive opplevelsesbasert undervisning.

Opplegget tar utgangspunkt i ”Plan for konfirmanntiden” og presenterer et tur - opplegg som gjennom aktiviteter, deltakelse, opplevelser og lek ivaretar flere av temaene som PKT legger vekt på. Grunntanken var at den lokale menighet skulle stille med medarbeidere nok i forhold til antall konfirmanter, slik at disse kunne fungere både som helhet og oppdelt i grupper. Videre skulle lokal prest, kateket el. annen ansatt som kjente konfirmantene, være med og ha hovedansvaret for konfirmantflokkens mens ”Ryfylke Livsgnist” ledet opplegg og aktiviteter. Evalueringen fra de to menighetene som forsøkte opplegget ut, var svært positiv, og vi vil derfor i samarbeid med ”Ryfylke Livsgnist” kunne tilby dette som et alternativt opplegg for interesserte menigheter.

Stavanger biskop har flere ganger vært inne på muligheten for å få til større treff eller samlinger der konfirmantene kan få oppleve helt konkret at de er mange – og slik arbeide med å gi en tryggere identitet når det gjelder tilhørighet til kirken. Vi var svært glade for å få tilbud om ”Roadservice” fra Agder og Telemark bispedømme i samarbeid med Kirkens Nødhjelp, Skjærgårdsgospel m.m. Våren 2006 gikk vi ut med tilbud om å kunne få besøk av ”Roadservice” i konfirmant- og ungdomsarbeid gjennom enkeltarrangement på kveld eller lørdager over 2 uker i november. Et par menigheter fikk tilbud om besøk med undervisnings- og opplevelsesaktiviteter samt ”show” også i september. Til sammen har rundt 2000 av våre konfirmanter i høst deltatt i ”Roadservice”, og responsen har vært god. Nordre Ryfylke prosti fikk samlet alle sine konfirmanter en fredagskveld, enkelte steder slo 2-3 menigheter seg sammen om slike samlinger.

Mulighetene som ligger i å samle mange konfirmanter på en gang, var også bakgrunn for at IMPULS (IMI - kirkens store årlige ungdomsarrangement) tok kontakt for å lufte mulighetene for evt. å arrangere et ”Konfirmant - Impuls”. Omtrent samtidig tok Rogaland krets av KFUK/KFUM kontakt om noe lignende. Det har vært ført samtaler med begge enheter, og vi drøfter nå muligheten av å forsøke ut et konsept sein vinter 2008.

Konfirmantlærerkurset 2006 ble avholdt i februar og hadde fokus på det nye materialet som er utviklet for tilpasset konfirmantopplæring. 45 kirkelig ansatte deltok i kurset som ble avholdt i Stavanger, de fleste av disse var kateketer, prester og diakoner fra eget bispedømme. Vi er glade for at vi nå har tilbud om tilpasset opplæring for de konfirmantene som ikke kan eller ønsker å delta i de lokale menighetenes opplegg. Tilbudene gis nå i Haugesund prosti, i Domprostiet, Tungenes og Ytre Stavanger prosti, i Sandnes prosti og i Søre Ryfylke prosti. Vi registrerer også med glede at det i ”kjølvannet” vokser fram et behov for et tilpasset gudstjenesteliv og klubbarbeid for ungdom som har deltatt i konfirmantopplegget. En tverrfaglig gruppe under ledelse av integreringskonsulentene bidrar til å igangsette og videreutvikle dette gudstjenestearbeidet.

c. Behov for eventuelle endringer

Trosopplæringsreformen:

Vi ser at vi ikke har nådd tilstrekkelig langt ut i forhold til kunnskapen om hva *breddeperspektivet* i trosopplæringsreformen medfører. Dette må derfor fokuseres sterkt i året som kommer, og vi arbeider derfor med tanken om å komme i gang med prostivise kurs om tema-

tikken. Målet vil være å gi et grunnlag for å utarbeide lokale planer for trosopplæringen. Målgrupper vil være menighetsråd, undervisningsutvalg og ansatte med hovedfokus på undervisning. En slik prostivis kursrunde kan eventuelt komme i gang seint på våren eller på høsten 2007.

Dersom nedgang i dåpstallene fra 2004 til 2005 fortsetter også i 2006, må vi tilrettelegge et prosjekt som søker å finne årsakene til dette samt utvikle strategier som kan snu denne utviklingen.

Vi ser behovet for at det i løpet av året blir satt mer fokus på innhold og metodikk for undervisning av voksne i menighetene våre. En arbeidsgruppe bør nedsettes for å få oversikt over muligheter og tiltak som eksisterer, samt komme med innspill til aktuelle tiltak. I denne sammenheng ser vi også at et økende klubb- og gudstjenestetilbud for voksne som trenger spesiell tilrettelegging i forkynnelse og undervisning, også må reflekteres i arbeidet med undervisning for voksne.

Resultatmål 2.3.

Stimulere og igangsette tiltak som styrker kirkens arbeid blant barn og unge

a. En kort generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet

Ungdomsarbeidet i Stavanger bispedømme er mangfoldig og variert i de ulike delene av fylket. I deler av Nord-Rogaland har KFUK-KFUM en sterk posisjon. Organisasjonen er her en viktig aktør i menighetenes ungdomsarbeid. I deler av Sør-Rogaland hvor bedehuskulturen noen steder enda står sterkt, samarbeider menigheter og indre- og ytre misjonsorganisasjoner om ungdomsarbeidet. Flere menigheter har dessuten egne gudstjenester for ungdom.

Et gledelig trekk ved barne- og ungdomssektor i bispedømmet er den gode oppslutningen om forenings og leirarbeid. Antall foreninger holder seg totalt sett stabilt. Pågangen på enkelte barne- og ungdomsleirer er så stor at man opererer med ventelister.

Av store faste ungdomsarrangementet i bispedømmet er IMPULS uten sammenligning det største. Vel 3000 ungdommer møttes til fellesskap og inspirasjon i IMI-kirken i Stavanger i januar 2006.

Satsingen "Sprell levende" til Norsk Søndagsskoleforbund har vakt stor glede i mange menigheter i Stavanger bispedømme, og vi merker en ny satsing på søndagsskolearbeidet, spesielt knyttet opp mot gudstjenestetiden. Innføringskurs om det nye opplegget er gjennomført både i Karmsund-Sunnhordland og i Rogaland kretser, og det meldes om mange deltakere på kursene. Opplegget basert på prinsippet om totalformidling ser ut til å nå fram til både barn og medarbeidere, og vi tror dette også vil prege gudstjenestelivet med og for barn i våre menigheter.

KFUK-KFUM er fortsatt en breddebevegelse innen bispedømmet, nært knyttet til menighetene gjennom kor og speiderarbeid. Ikke minst preger KFUK - KFUM's speiderarbeid våre menigheter: Over 50 menigheter har grupper i aktivitet. I tillegg kommer gruppene som er knyttet opp til K/M-huset i Haugesund og Ynglingen i Stavanger. Dette innebærer antakelig at K/M-speiderarbeidet er det barne- og ungdomsarbeidet som har kontakt med flest barn og unge når det gjelder kontinuerlig arbeid, og dermed også er et svært viktig ledd i å nå bredt ut

i vår folkekirke. Dette arbeidet når også ut til begge kjønn på en forbilledlig måte, og har i hele sin struktur en lederopplæring som følger aldersgruppene.

Et stort arrangement i bispedømmet er de årlige gospelfestivalene på Karmøy.

Svært mange frivillige er involvert de to helgene festivalene pågår.

Siste helg i oktober var 553 ungdommer fra 14 år og oppover samlet til Karmøy Gospelfestival Large i Åkrahallen. Festivalen starter med konsert og åpen scene fredag kveld, fortsetter med øvelser ledet av instruktør fra gospelmiljø i USA og avsluttes med konsert søndag ettermiddag.

Nest siste helg i oktober var 250 barn i alderen 6 – 13 år samlet til Karmøy Gospelfestival Small. I tillegg til øvelser og konserter, var det lagt opp til bønnestasjoner i underetasjen i Åkra kirke. Festivaldeltakerne var også aktivt med på søndagens gudstjeneste.

b) Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

I forbindelse med visitaser, etterspør Stavanger biskop alltid hvilket arbeid menighetene har rettet inn mot barn og unge, og ikke minst hvordan dette arbeidet fungerer. Før biskopen kommer til en menighet på visitas, arrangeres det en førvisitas hvor undervisnings-, diakoni- og misjonsrådgiverne møter de frivillige i menigheten for å utfordre dem til å se på menigheten med våkne og varme øyne. På disse samlingene gir barne- og ungdomslederne viktige bidrag og tilbakemeldinger på hvordan de erfarer situasjonen i egen menighet og hvilke utfordringer menighetene har i møte med barn og unge.

I bispedømmets strategiplan under satsingsområde gudstjenesteliv, uttrykkes følgende: "Vi ønsker en forkynnelse som er til hjelp for barn og unge i deres trosutvikling". Ungdomskonsulentene inviterte i oktober både ansatte i menighetene og organisasjonene til en fagdag der fokus ble satt på forkynnelse for ungdom. Tittelen på fagdagen var: "Vil du meg noe?" og innleder var prest Margit Lovise Holte som også er medforfatter til boken av samme navn utgitt på IKO - forlaget. 36 ansatte deltok. I januar 2006 møtte biskop Ernst Baasland denne gruppen ansatte i forhold til samme tematikk.

Det har vært viktig for bispedømmet, i forståelse med fellesrådene, å forsøke å ivareta de ansatte som særlig arbeider direkte inn mot barn og unge. De er ofte av våre yngste ansatte medarbeidere, gjerne med relativt kort utdanning og praksis, samtidig som de står i en svært krevende arbeidssituasjon.

Stavanger bispedømmes ungdomssatsing har resultert i et prosjekt der de tre ungdomskonsulentene primært jobbet målrettet med ledertrening. To konsulenter er ansatt i 20 % stillinger i Nord- og Sør-Rogaland. En konsulent var knyttet til bispedømmekontoret i 100 % stilling som koordinator for ungdomssatsing og tilrettelegger for biskopen. Denne konsulenten fikk våren 2006 tildelt et doktorgradsstipend ved MHS, og han avsluttet sin tjeneste ved vårt kontor tidlig på høsten. De to resterende 20 % - stillingene har ivaretatt ungdomsrådet og avvikling av det årlige ungdomstinget i november.

I samarbeid med kirkevergelaget hadde vi i starten av februar stand på den store yrkesmessen i Stavanger, der ungdom fra hele fylket møtte. Ulike tilsatte betjente standen, og svært mange unge besøkte standen for samtale og informasjon. Tiltaket ga erfaringer som ble tatt inn i en rekrutteringsgruppe bestående av representanter fra fellesrådene og bispedømmekontoret. Tiltaket vil bli videreført.

Menigheter i Stavanger bispedømme har stor glede av den ledertrening de kristne organisasjoner tilbyr regionalt.

I løpet av 2006 deltok 14 ungdommer på 2:2, et lederkurs med vekt på personlig utvikling og vekst. Dette kurset er et samarbeidsprosjekt mellom Det Norske Misjonsselskap, Normisjon og Laget.

I 2006 deltok 75 ungdommer på LIV-kurs i regi av KFUK-KFUM. Spesielt i nordfylket, i samarbeid med Haugaland krets av K/M, ser vi at denne ledertreningen står sterkt.

MILK-kursene hadde også god oppslutning i 2006. Gledelig er det også å se at flere menigheter går sammen om å arrangere kurset. I tillegg til MILK - kurset, ser vi at flere menigheter lager sin egen utvidede versjon av dette kurset.

Mange menigheter driver også kontinuerlig ledertrening gjennom speiderarbeid tilknyttet KFUK-KFUM. Siden dette barne- og ungdomsarbeidet når bredest ut i vårt bispedømme, er det KFUK-M speiderne som når flest barn og unge med ledertrening, både teoretisk og praktisk.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Vi ser behov for mer fokus på veiledning av unge medarbeidere i menighetene, noe som også meldes fra ungdomsrådet. Mange av disse medarbeiderne har et stort ansvar, er under sterkt press tidsmessig, blir gjerne slitne i arbeidet de arbeider frivillig i, og melder at de ofte føler seg alene. På denne bakgrunn vil vi våren 2007 ha fokus på veiledning av unge medarbeidere og få utviklet et veiledningsopplegg som kan brukes i den lokale menighet. Opplegget vil bli lagt ut på nettsiden.

Resultatmål 2.4.

Fremme samarbeid mellom kirkens organer, overfor frivillige kristelige organisasjoner og mellom kirke og samfunn.

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet.

Samarbeid mellom kirkens organer:

Stavanger bispedømmeråd og prostene i bispedømmet har to fellesmøter i året. I 2006 ble det arrangert felles strategimøte for proster, bispedømmeråd og bispedømmekontorets stab over to dager. Vi ser en stor verdi i at det på denne måten kan sikres en god dynamikk mellom prostene og bispedømmerådets medlemmer.

Stavanger bispedømmeråd / Stavanger biskop har regelmessig kontakt med Fellsrådene gjennom kirkevergene. Denne kontakten ivaretas ved felles kurskomite sammensatt av to kirkeverger og to av bispedømmets rådgivere. Dessuten deltar stiftsdirektøren – og tidvis også sammen med noen av rådgiverne – fast i kirkevergesamlingene. Vi har faste møtepunkt med

styret i kirkevergelaget, og det er et utstrakt arrangørsamarbeid om virksomheten i stiftet. Fellesrådene gjør utstrakt bruk av bispedømmets rådgivertjeneste.

Samarbeid overfor frivillige kristelige organisasjoner:

86 av 90 menigheter i Stavanger bispedømme har nå minst en misjonsavtale knyttet til en eller flere av de misjonsorganisasjonene som er med i SMM - samarbeidet. Tre av misjonsorganisasjonene har ingen eller få misjonsavtaler. Andre har svært mange. Det er enighet i SMMS om at vi aktivt vil oppmuntre flere menigheter til å inngå misjonsavtaler også med de organisasjoner som har få eller ingen avtaler.

Vi ser at misjonsengasjementet i menighetene fungerer veldig forskjellig. Noen menigheter utviser stor iver i sitt misjonsengasjement, og arrangerer i tillegg f.eks. besøk og gjenbesøk med vennskapsmenigheter/-kontakter. Andre har et minimumsengasjement knyttet til et par takkoffer i gudstjenesten i året og med forbønn for prosjektet nå og da. Imidlertid ser vi at bevisstheten omkring misjonsengasjementet i menighet og gudstjenesteliv gjennomgående øker.

Bispedømmets fagdager om ungdomsarbeid er et viktig møtepunkt med faglig påfyll og aktuell informasjon for ansatte som jobber med ungdom i både organisasjoner og menigheter. Ansatte i de kristne organisasjonene inviteres regelmessig til både å delta og å informere om sitt eget arbeid, ikke minst om lederopplæring.

Også bispedømmets årlige ungdomsting bidrar til å fremme samarbeid mellom organisasjoner og menigheter. I 2006 deltok 34 stemmeberettigede og rundt 10 observatører. Det er tydelig at de fleste delegatene har kontakt og relasjon til de kristne organisasjonene i tillegg til at de kommer fra lokal menighet.

Samarbeid mellom kirke og samfunn:

Stavanger biskop tilstreber å bidra til økt kontakt mellom kirken og lokalsamfunnet. Dette skjer eksempelvis ved at han i programmet for de alle fleste visitaser legger inn møte med kommunepolitikere, bedriftsbesøk, besøk i idrettslag, skolebesøk og lærermøter. Også i andre sammenhenger har Stavanger biskop en utstrakt kontakt med andre samfunnsinstitusjoner, blant annet i form av foredragsvirksomhet. I 2006 vil vi i særlig grad framheve at biskopen har hatt en utstrakt kontakt med representanter for etniske minoritetsgrupper – blant annet ved samtale- og møtevirksomhet sammen med lokale ledere i de muslimske miljøene i forbindelse med den opphetede situasjon som oppsto omkring den såkalte "karikaturstriden". I denne sammenheng vil vi også nevne at Stavanger biskop i 2006 sammen med representanter for Kristent Interkulturelt Arbeid besøkte asylmottaket på Dale i Sandnes kommune.

Menighetsbarnehagene:

Innen bispedømmet har det i mange år vært drevet barnehager i regi av menighetene. Kommunene har her takknemlig tatt imot det tilskuddet barnehageplassene har vært i forhold til den kommunale muligheten til å dekke større og større tall av barnekullene, og har samtidig vært svært positive i forhold til samarbeidsavtaler, gi tilsvarende tilskudd som de kommunale barnehagene osv.

De siste årene har flere menigheter opplevd det vanskeligere å drive barnehage. Arbeidsgiverrollen er mer komplisert enn den har vært, og det kreves mer profesjonelt drevet arbeid for å

lede og drifte barnehagene. Her har mange menighetsråd slitt. Samtidig har tanken bak og visjonene for å drive menighetsbarnehager blitt mer utydelige for mange menigheter, og en merker nok ikke i det daglige noen stor forskjell på disse og kommunale barnehager. Her har Stavanger biskop forsøkt å inspirere og oppmuntre til fortsatt virksomhet i samarbeid med fellesrådene.

Samarbeid med barnehage og skole:

Alle menigheter har barnehage- og skolegudstjenester i samarbeid med skolene og barnehagene. Når det gjelder skolekontakt, er det tydelig at det er grunnskolen det er samarbeid med, de færreste menigheter melder om kontakt med videregående skole. I Sandnes prosti arbeider diakoner og kateketer i fellesskap med hvordan menighetene på best mulig måte kan betjene også de videregående skolene, ikke minst i sorg og krise - situasjoner.

Over 90 % av menighetene er i aktivt samarbeid med grunnskolen i forbindelse med 10 /11-årsfasen, og de fleste av disse menighetene deler ut NT eller Bibel til elevene. Rundt 50 % av menighetene er også aktive i forhold til KRL - fagets undervisning om Bibelen. Jule- og påskevandring for de yngste elevene, er svært populært. Utenom dette blir kirkene mye besøkt av skoleklasser.

Vi har ikke fått meldinger om radikale endringer når det gjelder skole-/kirke - kontakt eller når det gjelder skolegudstjenester rundt i bispedømmet. Noen få skoler har signalisert at de ikke ønsket skolegudstjeneste lenger, men stort sett melder prester og kateketer om god vilje til samarbeid og et sterkt ønske om å beholde gudstjenestene. I en menighet kom foreldregruppen svært sterkt inn på banen da skolen meldte at avslutning før jul ikke skulle innbefatte gudstjeneste. Dette har medført at samtalen om skole-/kirkesamarbeidet har fått et større rom, noe som oppleves positivt.

Den faglige kompetansen som kirkelige medarbeidere har, opplever vi er god. Medarbeiderne er tydelig og svært opptatt av å være faglig oppdatert, og gir god respons på samtaler, kurs og fagdager der tematikken skole-/kirkesamarbeid berøres.

b) Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet

Samarbeid overfor frivillige kristelige organisasjoner:

Studieturer for prestskapet fra vårt bispedømme i januar 2006 til Evangelical Lutheran Church in Southern Africa (ELCSA), har lagt grunnlaget for en kommende samarbeidsavtale med ELCSA - Cape Orange Diocese. Denne avtalen mellom våre to bispedømmer bygger på den avtalen som er inngått mellom Dnk og ELCSA. Både Det Norske Misjonsselskap og Kirkens Nødhjelp er del av denne avtalen med ELCSA - Cape Orange Diocese.

I regi av SMMS ble det også i 2006 laget et ressurshefte for advents-, jule- og åpenbaringstiden kirkeåret 2006/2007. Vi har arrangert 2 verksted for misjon i menigheten og gjennomført familieleir på Åpta ved Farsund i et samarbeid mellom Stavanger bispedømmeråd og Det Norske Misjonsselskaps regioner Stavanger og Agder.

Menighetsbarnehagene:

2006 var et aktivt år for å forsøke å hjelpe menighetene til å ha et bevist forhold til sine menighetsbarnehager. Stavanger biskop hadde i februar et møte i Stavanger der han inviterte styrere og eier - respresentanter fra alle bispedømmets menighetsbarnehager til en samling med fokus på menighetsbarnehagens plass i trosopplæringen. Her deltok prosjektleder for trosopplæringen, Paul Erik Wirgenes som temainnleder. Både styrere og noen eierrepresentanter møtte.

I etterkant av møtet sendte biskopen ut et brev til alle menigheter med barnehage der han skrev om betydningen av disse barnehagene nettopp i trosopplæringsøyemed. Han utfordret også eierne til å være i dialog med fellesrådene og forsøke å få til større fellesskap som kunne føre forhandlinger m.m.

Det har vært viktig også å ha fellesrådene i tale, og like etter påske hadde biskopen sammen med direktør og undervisningsrådgiver et møte der fellesråd med menigheter som har barnehage, også møtte. Til stede var også Øystein Dahle i KA som spesielt har arbeidet med disse problemstillingene. Det viser seg å være et ganske ulikt landskap innen bispedømmet: I Time er iveren etter å utvide og bygge ny barnehage svært stor, i noen fellesråd opplever de at alt fungerer, mens særlig menighetene i Stavanger sliter med å holde interesse og glød oppe i forhold til sine barnehager.

Fellesrådet i Stavanger har utredet saken allerede to ganger, og vil også gjøre et tredje forsøk på å kunne tilby tiltak som kan støtte menighetene i å drifte barnehager. Vi ser likevel at flere menigheter lar barnehagene bli kommunale, noe vi sterkt beklager.

I mai hadde undervisningsrådgiver møte med representanter fra menighetsstabene og styrerrepresentanter for menighetsbarnehagene i Karmøy om forholdet trosopplæring – menighetsbarnehager. Dette ble fulgt opp av en kurskveld om samme tema i oktober for de ansatte i barnehagene.

I november arrangerte bispedømmet en kursdag for ansatte i menighets- og organisasjonsbarnehager med tittelen: "Ny rammeplan for barnehagen i lys av barns religiøse utvikling og den utvidede formålsparagrafen". Temainnleder var høgskolelektor Ranveig Lorentzen fra Dronning Mauds Minne i Trondheim. 29 deltakere og svært positiv respons.

Personale i menighetsbarnehagene ble også invitert til kurskveld i fortellerteknikk i september ved dramagruppen Sarepta. Her var det 18 deltakere, de fleste av disse fra barnehagene. 2 ansatte i barnehagene deltok også på fortellerkurs på dagtid i november sammen med andre kirkelig ansatte.

Skole-/kirkesamarbeidet

Det knyttet seg en del spenning til hvordan kontakten mellom skole- og kirke ville bli etter endringene i KRL - faget, og vi ønsket derfor å sette fokus på dette gjennom fagdager for kirkelig ansatte. Kristin Gunleiksrud fra IKO var faglig innleder på en fagdag i september, utviklet både i nord- og sør - regionen. Fokus var på KRL - faget og mulighetene i skole-/kirkesamarbeidet. Til sammen deltok 46 prester, kateketer og menighetspedagoger disse dagene.

I juni deltok til sammen 20 prester og kateketer på kursholderkurset "Vandring gjennom Bibelen for barn" arrangert av Bibelselskapet som denne gang ble avholdt geografisk innen Stavanger bispedømme. Flere av de nyutdannede kursholderne melder om god tilbakemelding og entusiasme fra skolene på dette undervisningsopplegget, og i tillegg opplever de selv at dette er meningsfullt og spennende.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Det er en utfordring i Stavanger bispedømme å styrke misjonsengasjementet blant ungdom og bevisstgjøre dem på etterfølgelse, kall og tjeneste. Stavanger bispedømme sammen med de 6 misjonsorganisasjonene i Samarbeidsråd for menighet og misjon (SMMS), arrangerer derfor ungdomskonferansen "mission08" nyttårshelga 2007/2008. Egen komité er nedsatt for å forberede og arrangere denne.

Resultatmål 2.5

Bidra til at kirkelig tilsatte og valgte rådsmedlemmer har kompetanse til å ivareta sine oppgaver.

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet.

Vi har fortsatt samarbeidet med fellesrådene v/kirkevergene når det gjelder å samle opplysninger og gi ut en kurskatalog med oversikt over kurs, fagdager m.m. kommende halvår for frivillige, medlemmer i menighetsråd og ansatte. Her kan rådsmedlemmer og frivillige medarbeidere se hvilke kurs og samlinger som kan være aktuelle. Vi ser også at katalogen kan fungere godt som et strategisk hjelpemiddel for arbeidsgiver når det gjelder å utfordre arbeidstaker til å oppnå bestemt kompetanse. I tillegg er det viktig å ha en slik katalog i forhold til tidsplanlegging for arbeidstakere. Arbeidet med å utforme katalogen ivaretas av to kirkeverger, samt personalkapellan og undervisningsrådgiver ved bispedømmekontoret.

Valgte rådsmedlemmer:

Menighetsrådene er aktive, og vi opplever tilbakemeldinger på at oppgaven de står i er spennende og utfordrende. Vi ser av ulike kurs og samlinger at rådsmedlemmer bevisst vil arbeide med oppgaver menighetsrådene står i. Førvisitas-samlingene har i denne sammenheng vært svært spennende, likedan orienteringsmøter om trosopplæring, metodikk-kurs i forhold til strategiarbeid m.m.

Kirkelig tilsatte:

Kompetanseutviklingsplanen for bispedømmet ble revidert for perioden 2005-2007 og fremlagt i Regionalt etterutdanningsutvalg til drøfting. Planen – med forslag til tiltak og økonomiske rammer – ble godkjent av bispedømmerådet våren 2005. Denne planen angår prestetjenesten.

Videre har individuelle etterutdanningsopplegg for prester vært innvilget, og det har vært arbeid med felles studieturer for hhv. prester og for kateketer/diakoner/kantorere på nyåret 2006. Ellers kom det via fellesråd inn forespørsel om en samling for nytilsatte uansett arbeidsgiveransvar innen bispedømmet. Denne har vært gjennomført med særdeles god deltagelse.

Bispedømmet tilbyr mange av sine fagdager og kurs som tverrfaglige samlinger, og dette får vi svært god respons på. Samtidig er det også behov for de enkelte tjenestegruppene å få møtes og ha egne faglige samlinger. Dette ser vi er enklere å ivareta for prester, diakoner, kateketer/menighetspedagoger og ungdomsarbeidere, enn det har vært i forhold til kirkemusikerne. Dette har nok sammenheng med mangel på kirkemusikalsk faglig stilling ved vårt kontor, men vi har gjennomført en slik samling i 2006 med fokus på gudstjenestereformen.

I løpet av 2006 har retreatarbeidet i bispedømmet hatt en stille vekst. Stiftelsen Utstein Pilegrimsgard begynner å bli et begrep blant både ansatte og frivillige, og i regi av Pilegrimsgarden er det arrangert retreatsamlinger både på Utstein og i flere av kirkene og leirstedene i

bispedømmet. Prester som ønsker å delta på retreat, enten det er i Pilegrimsgårdens regi, eller på norske så vel som utenlandske (særlig Sverige og England/Wales) retreatsteder, har fått permisjon og noe økonomisk støtte til dette.

b. Bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Kurs for menighetsråd

11 og 18 februar 2006 deltok til sammen 650 medlemmer i menighetsrådene, inkludert noen ansatte, i fordypningsdager, del II av menighetsråds kurset. Vi arrangerte kurset både nord og sør i bispedømmet, og opplever at våre forsøk på å legge kurs nærmest mulig frivillige, ansatte eller tillitsvalgte geografisk, blir godt mottatt. Fordypningsdagene hadde både felles økter og temaøkter der deltakerne kunne dele seg inn i grupper med ulike fokus: diakoni, ungdomsarbeid, trosopplæring, ledelse i menigheten m.m.

Menighetsrådene er blitt bevisstgjorte i forhold til nødvendigheten av å legge egne planer og ta strategiske valg, og behov for kursing i strategiplanlegging ble vinteren 2006 tydeliggjort. En av prostene planla sammen med tre fra bispedømmekontorets stab et metodikk-kurs i strategiplanlegging. Kursene ble gjennomført nord og sør i bispedømmet 31.mai og 1.juni. Menighetsrådene var invitert til å stille med 2-3 personer hver som kunne ta på seg arbeidet med å lede prosessen med strategiarbeid lokalt. Til sammen deltok 89 personer fra menighetsråd og staber. Responsen på kurset var svært positiv, og grunnet i ønsket fra noen som ikke hadde mulighet til å være til stede i første kursrunde, vil vi gi et nytt tilbud om metodikk-kurset sen vinteren 2007.

Menighetsrådene ble også invitert til et såkalt "Frivillighets- seminar" arrangert av Gand menighet i Sandnes i samarbeid med Stavanger bispedømmeråd 20.-21.oktober 06. Her deltok over 400 personer.

I enkelte prosti var både menighetsråd og ansatte samlet til en såkalt "prostidag" våren 2006.

November 2006 gjennomførte vi i Sandnes prosti en temakveld om tematikken "Forebygging av seksuelle krenkelser". 23 personer fra 4 menigheter deltok og ga samstemmig en respons på at dette er en tematikk både menighetsråd, ulike sentrale ulønnede medarbeidere i menighetene og kirkelig ansatte må sette seg inn i.

Kirkelig tilsatte:

Kompetanseutvikling for prester har foregått kontinuerlig gjennom 2006. Tiltakene i Kompetanseutviklingsplanen har vært gjennomført: Deltakelse i PF's SPP-modulprogram, gjennomføring av studiereise, retreat, styrking av prostenes lederkompetanse, samt arbeidsveiledning (inkl. fagdag for de godkjente veilederne).

Til sammen 61 prester i off. stilling deltok (fordelt på to grupper) på en 13 dagers studietur til Sør-Afrika i januar 2006. Turen ble den første oppfølging av vennskapsavtalen som ble undertegnet høsten 2005 mellom Den norske kirke og ELCSA, Den evangelisk-lutherske kirke i det sørlige Afrika. Siktemålet med turen var firedelt: 1. Å stifte bekjentskap med ulike trosuttrykk i ELCSA ved å delta på gudstjenester og andre samlinger. 2. Å lære mer om det diakonale arbeid i ELCSA, bl.a. ved besøk på stiftelsen Diakonia i Durban og arbeidet blant HIV/AIDS-rammede. 3. Lytte til erfaringer fra det viktige forsoningsarbeidet som har foregått i Sør-Afrika. 4. Glimt fra norsk misjonshistorie, særlig ved besøk i Zululand.

Deltakerne fikk med seg mange verdifulle inntrykk fra møte med sør-afrikansk kirkevirkelighet, og mange av prestene våre har formidlet sine inntrykk videre til menighetene her hjemme.

Som en følge av vennskapsavtalen på sentralkirkelig nivå har Stavanger bispedømme, sammen med Kirkens Nødhjelp og NMS, tatt initiativ til en vennskapsavtale med Cape-Orange bispedømme i ELCSA. Etter gjensidig fra kirkeledelsen i Cape-Orange i november 2006, tas det nå sikte på å undertegne en forpliktende avtale i løpet av mars 2007.

Prostenes lederkompetanse er styrket ved at et kurs i konflikthåndtering ved Lise Barsøe, påbegynt i 2005, ble fullført i 2006.

Arbeidsveiledning foregår kontinuerlig. Tre grupper har vært i virksomhet i 2006 (én for prester i seniorfasen), og nye grupper er satt i gang, denne gang med tverrfaglig sammensetning. Det er arrangert fagdag for arbeidsveilederne.

Kompetanseutvikling for andre ansatte enn prestene ivaretas av arbeidsgiver, men bispedømmerådet bidrar i samspill med fellelråd og fagforeninger til planlegging og gjennomføring av fagdager og kurs. Disse har sin basis i bispedømmerådets strategiplan.

I mars reiste 33 kateketer, diakoner og kirkemusikere på studietur til Finland. Dette var en felles studietur til Borgå stift der de ulike fagforeningenes stiftslag deltok i planleggingen og gjennomføring av turen. Turen hadde både felles faglige innspill samt at deltakerne at deltakerne møtte kollegagrupper i Helsinki. Dette gav spennende innblikk i en annen kirkevirkelighet så nær oss og styrket samtidig tverrfagligheten mellom våre medarbeidergrupper.

I slutten av august ble nyansatte i 2006 og 2005 invitert til en samling med Stavanger biskop og bispedømmekontorets stab. Her møtte 33 ansatte fra hele bispedømmet. Målet var å gi en orientering om hvilke faglig støtte bispedømmet kan bidra med, styrke identifikasjonen med storfellesskapet i bispedømme og bli gjensidig kjent med hverandre.

I slutten av september ble det også gjennomført en samling med daglige ledere i menighetene. Vi presenterte bispedømmekontorets kompetanse og tok også opp aktuelle spørsmål fra de daglige lederne. Til sammen deltok 27 daglige ledere fra ulike deler av bispedømmet.

Hver for seg, har kateketene og diakonene i 2006 hatt flere fagdager, samt sitt årlige møte med biskopen. Dagene arrangeres i samarbeid mellom fagforeningenes stiftslag og rådgiver for diakoni og undervisning.

I august inviterte Stavanger biskop også kirkemusikerne til et møte samt til en fagdag med fokus på gudstjenestereformen. Til sammen deltok 35 kirkemusikere fra hele bispedømmet. Kantor Gro Malmbekk Bergrabb var faglig innleder som medlem i Nemnd for Gudstjenesteliv.

14 og 15.november hadde vi fagdag med fokus på å gi økt kompetanse i formidling. Drama-gruppen Sarepta avholdt i samarbeid med bispedømmet kursdag nord og sør i bispedømmet i fortellerkunst. Her deltok til sammen 32 kirkelig ansatte, og gleden var stor hos de som bevisst brukte dagen til å arbeide med julaftensgudstjeneste og kunne nyte godt av veiledning.

Konfirmantlærerkurset 2006 omtales under pkt.2.2 b

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Vi ser et klart behov for å styrke veiledningen av menighetsråd og ansatte i håndtering av og forebygging av seksuelle krenkelser. I løpet av høsten 2007 og våren 2008 vil vi presentere retningslinjer for hvordan vi som lokale menigheter kan forebygge seksuelle krenkelser, samt hvordan menighetene i samarbeid med fellesråd og bispedømme kan håndtere anklager som evt. kommer om dette. Dette ser vi vil ta mye tid.

Menighetsrådsmedlemmene som velges inn høsten 2007, kurses seinhøsten.

Kirkelig ansatte:

Arbeidet videreføres i tråd med Kompetanseutviklingsplanen. Denne vil bli gjennomgått og revidert i 2007 for perioden 2008-2010. Dette arbeidet skjer i drøftinger og forhandlinger i kontaktmøtet og i REU.

Den største endringen vil være at vi nå er inne i en ny fase mht. kompetansebygging for våre tilsatte. Det sentrale Kompetanserådet har fått større betydning, og omleggingen i retning av mastergradsprogram for etterutdanningen vil vinne innpass. Vi finner det naturlig at det teologiske fakultet vi har i stiftsbyen, Misjonshøgskolen, blir den utdanningsinstitusjonen vi kommer til å benytte oss mest av i så måte, muligens i et nærmere samarbeid med Bjørgvin og Agder & Telemark bispedømmer. Vi registrerer at det allerede er utlyst et kompetansegivende (10 studiepoeng) studieopplegg som er initiert lokalt og i samarbeid med MHS: "Kirkens rolle i forsoningsprosesser". Stavanger bispedømmeråd / Stavanger biskop arbeider også for å få godkjent en pastoral-klinisk utdanning (med utvidet tidsramme) i Stavanger.

Resultatmål 2.6

Påse at egen virksomhet har en organisering, kompetanse og kapasitet som er brukerorientert og tilpasset oppgavene.

a. En kort, generell tilstandsvurdering i lys av resultatmålet.

Stavanger bispedømmekontor var fram til sommeren 2006 organisert med en "flat" struktur, dvs. de ansatte hadde i stor grad hver sine spesialfelt i sitt arbeid. Til da var dette en tjenlig organisering. Ved sommerskiftet 2005 tok imidlertid kontoret fatt på et prosjekt med utvikling av en enda mer tjenlig organisasjonsstruktur og en bevisstgjøring av organisasjonens grunnverdier. Disse verdien er identifisert og i juni 2006 vedtok Stavanger bispedømmeråd en organisasjonsplan for kontoret som innebærer en inndeling i to hovedarbeidsgrupper: *Service* med personal- og økonomioppgaver, forvaltning og administrasjon og *Menighetsutvikling* med de klassiske kirkefagene. Stiftsdirektøren leder begge avdelingene. Hensikten var å utvikle et tettere samvirke mellom de naturlige medarbeidergruppene ved kontoret, samt rasjonalisere noe av den møtevirksomhet som ofte la beslag på alles arbeidstid. Det er allerede etter et halvt år en større grad av teamvirke innen de to medarbeidergruppene, og innen serviceområdet har vi nå i større grad fått på plass en bedre sikring av de funksjoner som må ivaretas uavhengig av tilstedeværelse i alle stillingene.

Henvendelser til administrasjonen, etterspørselen etter faglige råd og kurs og tilbakemeldinger etter besøk ute i menighetene tyder på at vi i Stavanger bispedømme har den kompetanse som brukerne forventer og har behov for. Hittil har de ansatte også så langt mulig prøvd til å ivareta de mange henvendelser fra menigheter og ansatte ute i bispedømmet.

b. Bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

De som henvender seg til bispedømmeadministrasjonen, skal oppleve at de får de tjenester som de har behov for: Faglige kurs, råd og hjelp innenfor de ulike sektorer av menighetsarbeidet, spørsmål av økonomisk, personalmessig eller juridisk art m.v.. Utvikling og oppdatering av administrasjonens faglige kompetanse er nødvendig og blir fulgt opp med diverse kurs.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Vi har fra høsten 06 fått en teambasert organisasjon som i neste omgang nok vil etterspørre behovet for avdelingsledere. Så langt har Stavanger bispedømmeråd vært tilbakeholdende med for mange ledelsesnivå. Vi prøver nå ut denne modellen i håp om at også ledelsen kan fungere tilfredsstillende uten å hindre men snarere kanalisere på beste måte den utolmodighet, kreativitet og virketrang som preger det høyt motiverte mannskapet. Staben ved bispedømmekontoret er i aktivt arbeid for å støtte prostene i sin ledelse av prostiene. Fagkonsulenter og servicemedarbeidere tenker seg ressurs og medarbeiderskap også for den nye prosterollen.

Hovedmål 2

Prestene skal ha en slik verdiforankring og identitet, og slik faglig og strategisk kompetanse, at de forordnede tjenestene og den menighetsbyggende virksomhet ellers, ivaretas med kvalitet. Menighetene og det enkelte kirkemedlem skal sikres regelmessig geistlig betjening og inspireres til å virke i samsvar med vår kirkes lære og ordninger. Nye medarbeidere skal vigsles og kalles.

Resultatmål 2.7

Sikre menighetene og de enkelte kirkemedlemmene regelmessig geistlig betjening.

a. En tilstandsvurdering hvor graden av måloppnåelse vurderes i forhold til resultatmålet, bl.a. ved å innlemme etatsstatistikken.

Generelt kan en konstatere at det i 2006 har vært noe større bevegelse i presteskapet enn tidligere år. Likevel har vi til enhver tid kunnet sikre en tilfredsstillende regelmessighet i den geistlige betjening. Dette skyldes at vi i vårt bispedømme har god tilgang på vikarer, og vi er ikke kjent med at det i 2006 har blitt meldt messefall, eller at kirkelige handlinger har måttet

utsettes på grunn av manglende geistlig betjening. I en viss utstrekning dekkes vikarbehov inn ved at egnede lekfolk får biskopens fullmakt til å forrette gudstjenester og kirkelige handlinger (jfr. Tjenesteordning for biskoper § 10.2).

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Bispedømmet har følgende strategi og rutiner når det gjelder geistlig betjening/vikarer:

- a) Ved behov for vikar til enkelttjenester: Prost/prostesekretær forsøker å engasjere vikar. Dersom dette ikke lykkes meldes behovet til bispedømmekontoret, som finner en løsning.
- b) Ved behov for vikar til lengre engasjement: Vikarbehov meldes til bispedømmekontoret, og biskopen engasjerer vikar.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Vi ser ikke at det er behov for noen vesentlig endring på dette punkt. Prostene har imidlertid fått et større ansvar for å løse vikarspørsmål etter at ny tjenesteordning er implementert, og vi ser i denne forbindelse behov for å styrke betjeningen rundt prostene (sekretærfunksjoner).

Resultatmål 2.8

Styrke ledelsen av prestedtjenesten, samordningen av prestene og menighetsrådene, og samvirke mellom prestene og andre kirkelig ansatte (Harald S, Asbjørn S)

a. En tilstandsvurdering hvor graden av måloppnåelse vurderes i forhold til resultatmålet, bl.a. ved å innlemme etatsstatistikken.

I forbindelse med innføring av nye tjenesteordninger og -områder så vi nødvendigheten av å styrke prostiet som administrativ enhet, og som en konsekvens av dette ble det fra 01.01.2006 opprettet to nye prostier i bispedømmet. Prosessen i den partssammensatte arbeidsgruppen for implementering av de nye tjenesteordningene var god og ble ført fram til et konkret og omforent forslag. En omfattende høringsrunde gav også svært god tilslutning blant prestene, fellerådene og menighetsmøtene til forslaget til inndeling av bispedømmet i 10 prostiområder. Som en følge av dette ble alle prester forelagt nye arbeidsavtaler med virkning fra 01.05.2006. Prestene er nå tilsatt i prostiet, med ett el. flere sokn som særlig tjenestested, og med et nærmere definert samarbeidsområde når det gjelder tjenestefordeling mellom prestene i prostiet.

Innføring av den nye beredskapsordningen har medført en tydeligere organisering av prestedtjenesten. Denne organiseringen har prostene hatt hånd om. Vi har fortsatt kun 9 beredskapsområder (to prostier har gått sammen i ett), da den statlige tildeling for beredskapsordningen ikke dekker mer enn ni områder. Vi beklager dette, da det niende beredskapsområdet nå dekker hele det store Ryfylkebassenget bestående av Søre og Nordre Ryfylket.

Prostene har i stor grad ført medarbeidersamtaler med både sokneprester, kapellaner og prostiprester. Biskopen har ført medarbeidersamtaler med alle prostene. Biskopens samtale ble i 2006 utvidet til halve dager ved bispedømmeadministrasjonen for hver prost, med grun-

dig gjennomgang av utfordringer, oppfølgingsbehov, budsjettressurs m.m. samt den normale medarbeidersamtaledelen mellom biskop og prost.

Etter menighetsrådsvalget har vi arrangert kurs for nyvalgte menighetsråd. I kurset har ett av temaene vært samordning mellom prest og menighetsråd. Kurset er videreført med del II i februar 2006.

I samarbeid med angjeldende proster og kirkeverger har biskopen også i 2006 gjennomført prostisamlinger i noen prostier for alle kategorier av kirkelig ansatte. Biskopen har også samlet prostene og kirkevergene til kursing i nye tjenesteordninger og konsekvensene av tettere samvirke mellom proster og kirkeverger.

En arbeidsgruppe bestående av en prost, en kirkeverge, en personalsjef, personalrådgiver ved bispedømmekontoret, og tillitsvalgte for prester og for diakoner har drøftet retningslinjer for konflikthåndtering med sikte på ensartede prosedyrer. På slutten av året la gruppa fram et utkast til slike retningslinjer, og forslaget er nå til høring i ulike organer. Alle menighetsansatte vil i 2007 bli innkalt til en innføringsrunde i retningslinjene. Retningslinjene skal inngå i samordningsavtalene mellom Stavanger biskop / bispedømmeråd og det enkelte fellesråd.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

I Stavanger bispedømme har vi lagt vekt på å ha nære og gode relasjoner til fellesrådene. Det er faste møtepunkter mellom stiftsdirektør, biskop og kirkevergelaget, der saker som berører begge linjene i kirken, blir tatt opp til drøfting og avklaring. Prostene er nå også i løpende kontakt med kirkevergene innen sine prosti. Vi har videreført arbeidet med felles kurskatalog, og arbeidsgrupper er sammensatt med representanter fra begge arbeidsgiverlinjene.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Etter to runder med "Verdibasert stabsutvikling" har bispedømmet sett behov for en gjennomtenkning og evaluering av opplegget. Erfaringene fra de to rundene viser at samarbeid og kommunikasjon mellom de ansatte er viktig, og etter drøfting i kontaktmøter med Presteforeningen og med kirkevergene, tas det initiativ til en arbeidsgruppe bestående av en prost, en sokneprest, en kirkeverge og en daglig leder (menighet). Arbeidsgruppa skal legge fram forslag til tema og arbeidsform for videre samarbeid og samvirke i stabene.

Resultatmål 2.9

Motivere kvinner til tjeneste som menighetsprester og til å inneha lederstillinger i kirken.

a. En tilstandsvurdering hvor graden av måloppnåelse vurderes i forhold til resultatmålet, bl.a. ved å innlemme etatsstatistikken.

I Stavanger bispedømme er 2 av 9 utnevnte proster kvinner (22 %). Til det nyopprettede prostestillingen i Karmøy prosti meldte det seg imidlertid ingen kvinner som søkere, heller ikke til det ledige prosteembetet i Haugesund prosti. Om dette er et utslag av manglende le-

derambisjoner blant kvinner, har vi ikke grunnlag for å si noe sikkert om. Bispedømmekontorets medarbeidere henvendte seg til et tosifret antall dyktige kvinnelige potensielle søkere landet over, uten at det gav resultat i innkomne søknader. I Stavanger domprosti har den kvinnelige soknepresten i nabosoknet St. Petri vært fungerende prost i domprostens fravær.

I 2006 var det 12 tilsetninger i Stavanger bispedømme. Til disse prestestillingene var det til sammen 104 søknader fra 62 personer. Kvinneandelen var hhv 19 og 11 (vel 17 %). Det ble tilsatt 10 menn og 2 kvinner (kvinneandel 16,7 %).

Vi har nå 11,9 prestestillinger som innehas av kvinner (13 personer). Vi er dermed kommet opp i en kvinneandel på 12,8 % (årsverk).

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

I Stavanger bispedømme er kvinneandelen av prestene langsomt økende, men antall stillingssøknader fra kvinner kunne vært bedre. Det har vært gjennomført intervju av søkere til 11 av de 12 prestestillingene. Intervjuet skjer før menighetsrådet behandler søknadene.

Til 5 av stillingene meldte det seg ingen kvinner som søkere. Ved de øvrige 7 stillingene var 9 av 11 kvinnelige søkere innkalt til intervju, og 2 ble altså tilsatt.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Stavanger bispedømmeråd gjorde ved inngangen til inneværende periode vedtak om at yngre prester og kvinner skulle prioriteres ved tilsetninger ut fra stillingssituasjonen i bispedømmet. Dette er i noen grad blitt fulgt. Bispedømmet vil være enda mer aktiv i å utfordre kvinner – og menn – til å søke stillinger i bispedømmet. Vi vil derfor i 2007 styrke staben med informasjonskompetanse til et bedret og målrettet rekrutteringsarbeid. (I den anledning vil vi samtidig legge til rette for tiltak som får ansatte i Stavanger bispedømme til å søke kortere eller lengre permisjoner i eget bispedømme for å kunne avhjelpe prestemangelen i Nord- og Sør-Hålogaland.)

Resultatmål 2.10

Utvikle kunnskaper, ferdigheter, holdninger og motivasjon for tjenesten hos den enkelte prest.

a. En tilstandsvurdering hvor graden av måloppnåelse vurderes i forhold til resultatmålet, bl.a. ved å innlemme etatsstatistikken.

Stavanger bispedømme ønsker et kompetent og motivert presteskap. En målrettet og aktiv etterutdanningspolitikk er vårt beste redskap til å oppnå dette. Derfor er vi i noen grad aktive brukere av PF's modulprogram, samtidig som vi har utviklet regionale og lokale tiltak i samarbeid med ulike institusjoner og organer ("Kristendom på rogalandsk", "Kirkens rolle i forsoningsprosesser"). Ressursavsetningene til etterutdanning for presteskapet er samlet sett stort i Stavanger bispedømme. Det kan synes som om det innvilges få etterutdanningsøknader på individuelt nivå, men vi har i samråd med arbeidstakersiden bevisst vektlagt fellestiltak på etterutdanningssektoren (etterutdanningsdager, studietur(er) i løpet av en treårsperiode m.v.) med de ressurser som det krever (se nedenfor). Vårt utgangspunkt er at menighetsprester i offentlige stillinger i Rogaland står under et stort arbeidspress. Samtidig er gjennomsnittalde-

ren høyere enn i de fleste bispedømmene. Vi har generelt et godt motivert og tjenestevillig presteskap. Vi knytter disse resultatene bl.a. opp mot den aktive bruken av etterutdanningsressurser i bispedømmet.

I henhold til Kompetanseutviklingsplanens tiltaksplan er følgende vektlagt i 2006:

Prostenes nøkkelposisjon i kompetanseutviklingsarbeidet er understreket, bl.a. ved å pålegge prostene å gjøre bruk av kompetansekart i prostiene. Prostene har ikke ennå fått elektronisk tilgang til kompetansekartet, og det er en viss treghet blant prestene når det gjelder å registrere seg. I noen av prostiene har dette vært gjort på i en felles arbeidsøkt i lokallaget, og kompetansekartet i papirutgave danner da et utgangspunkt for prosten til å bruke den samlede kompetanse på en aktiv måte.

To prester, begge med bakgrunn som misjonsprester på Madagaskar, har fullført doktorgradsarbeid og disputert ved MHS i 2006. I tillegg til SPP-programmet har to prester gjennomført individuelle studieprosjekt. Én av våre prester ble tildelt Internasjonalt stipend i 2006 og gjennomfører sitt prosjekt fordelt på 2006 og 2007.

I 2006 registrerte vi 14 søkere til etterutdanning, både til kurs utlyst i SPP-programmet og til egne opplegg. 8 av disse søkerne fikk innvilget permisjon og/eller økonomisk støtte, 6 fikk avslag.

Til sammen ble det i 2006 tatt ut 72 uker (360 dager) i individuelle studiepermisjoner. I tillegg kommer studieturen til Sør-Afrika (61 personer à 5 dager = 305 dager). Totalt ble det altså gitt 660 dager studiepermisjon i 2006. I tillegg har vi også i 2006 gitt anledning til en ukes studier eller retreat uten kostnader for det offentlige. Samlet (inkl. del av Sør-Afrika-turen) kommer dette opp i 395 dager.

Bispedømmet har i sin strategi og tiltaksplan også understreket verdien av å delta på retreat. Både Stiftelsen Utstein Pilegrimsgard og retreatsteder innenlands og utenlands har vært benyttet. Deltakelse på retreat, så vel som enkeltuker til egne korttidsstudier, er administrert av prostene og holdt utenom REU og tildeling av regulære studiepermisjoner. Studiemulighetene og aktiviteten må derfor sies å ha vært god i Stavanger bispedømme i 2006.

Arbeidsveiledning har vist seg å være et nyttig refleksjonsverktøy i prestetjenesten. Tre grupper (for prester) har vært i gang, og en ny gruppe (tverrfaglig) har startet opp i 2006. Individualveiledning har vært gitt i svært begrenset omfang.

Studiearbeidet i PF's lokallag har dels dreid seg om ukentlige samlinger med gjennomgang av søndagstekstene, og dels større studietema. I 2006 ble homofilispørsmålet og drøftingen av stat/kirke-relasjonen tatt opp i flere av prostiene, i noen grad også enkelttemaer eller en studiebok.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Vi har bevisst valgt etterutdanningsopplegg som når flest mulig og som kan bidra til å bygge et fellesskap mellom deltakerne/de tilsatte. Dette kombineres med tildeling av permisjon og stipend til individuelle studieprosjekter. Disse skal være av god faglig kvalitet, enten i form av PF's moduler eller kvalitetssikret med faglig veileder.

I vår strategi er det uttrykt bl.a. at vi vil ”oppmuntre hverandre til å søke Kristus i stillhet, bønn og tilbedelse”, noe vi har ønsket å oppnå gjennom retreat-virksomheten.

Vi vil videre ”bygge ut vennskap og samarbeid med menigheter og søsterkirker i vårt eget land og andre land”. Dette er fulgt opp i fortsatt kontakt med Carlisle bispedømme/biskop og i kontakten med ELCSA (Sør-Afrika).

En oppfølging av strategiens vekt på gudstjenesteliv og forkynnelse er skjedd gjennom tema og foredrag på prostnivå.

Et lengre kurs i forebygging og håndtering av konflikter under ledelse av Lise Barsøe, er gjennomført for proster og bispedømmeadministrasjonen i 2006.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Vi mener vi har funnet en god linje og praksis i forhold til resultatmålet og vil videreføre dette i 2007, bl.a. ved gjennomføring av et nytt prestekonvent i juni, der gudstjenestereformen settes i fokus.

Resultatmål 2.11.

Sikre gode arbeidsvilkår for prestene.

a. En tilstandsvurdering hvor graden av måloppnåelse vurderes i forhold til resultatmålet, bl.a. ved å innlemme etatsstatistikken.

Stavanger bispedømme har vært preget av et godt samarbeidsklima mellom arbeidsgiver og arbeidstakere. Grunnlaget for dette er lagt gjennom lang tid, bl.a. i form av gode møtepunkter mellom de to partene (kontaktmøte, partssammensatte utvalg). Dette medfører at det arbeides åpent og konstruktivt for å finne fram til ordninger og løsninger som fremmer et godt arbeidsmiljø med gode arbeidsvilkår. Det hender likevel at det oppstår vanskeligheter, både i kollega-/ stabsrelasjoner og i spørsmål som gjelder lønn/godtgjøringer, fritid, vikarordninger m.v., og slike vansker har vi søkt å løse så smidig som mulig – så langt økonomien har tillatt.

Antall deltidsstillinger (personer) er 12. Én av disse stillingene er en ektefelledelt soknepreststilling. Fem stillinger er knyttet til delvis AFP (60/40 og 80/20). Videre er fem av stillingene 50% bispedømmefinansiert i kombinasjon med 50% fra fellesråd (opprinnelig: fra kommune) el. menighetsråd, mens én stilling har kombinasjonen 30/70. Én 50% stilling ble fratrådt i 2006 og stod ledig ved utgangen av året. Det relativt høye antall deltidsstillinger i vårt bispedømme er nok et uttrykk for at det har vært tatt ansvar lokalt (kommune/ fellesråd/ menighetsråd) for å få til en nødvendig prestedekning. Vi gjør dessuten oppmerksom på at i menigheter i Stavanger bispedømme er til sammen 20 prester (hel- el. deltidsstillinger, i stor grad barne- og ungdomsprester) tilsatt i fellesråds- el. menighetsfinansierte stillinger, noen av dem i samarbeid med en frivillig organisasjon. Særlig har det vært samarbeid med NMS om opprettelse av prosjektstillinger knyttet til nye boligområder. Det relativt høye antallet stillinger av denne kategorien er et tegn på høy aktivitet i menighetene, og at menighetene har sett nødvendigheten

ten av å vektlegge arbeidet blant barn og unge ved å ta ansvar lokalt. Vi vil samtidig framholde at disse stillingene viser et markant behov for tilføring av nye, statlige ressurser til prestedekning i bispedømmet.

14 personer fratrådte sin stilling i 2006 (13,5 årsverk). Blant disse var det 2 som gikk av med alderspensjon og 2 som gikk av med full AFP. Vi har en relativt høy andel prester som hører til seniorfasen, og det synes å bli en viss utskifting i pretestillinger også i 2007.

Vi hadde 4,5 stillinger ubesatt ved årsskiftet 2006/2007. Tilsetting er foretatt i to av disse stillingene på nyåret 2007, og vikardekningen har vært tilfredsstillende.

Når det gjelder de ulike livsfasene, har vi de senere årene tilsatt yngre prester, både kvinner og menn. Den yngste (kvinne i 40% stilling) er 27 år gammel, og vi har ytterligere 13 prester under 40 år. Når behovet for fødsels- og farspermisjoner har oppstått, har vi klart å ordne det på en god måte. Dette skyldes bl.a. at vi har god tilgang på vikarer. Antallet søkere til ledige pretestillinger har vært noe ujevnt i 2006, fra 20 til 0 (50% stilling i Vår Frelses menighet), og for første gang på lang tid har vi dermed måttet lyse ut en stilling for annen gang.

Vi mener å ha merket at det er en viss forventning blant seniorene (55+) om at tjenesten skal tilrettelegges ved at de slipper noen av de arbeidsoppgavene som de trives minst med og sliter mest med. Vi vil her nevne at ved utgangen av 2006 var 42 av prestene våre 55+, 19 av dem 60+. Vi har ikke hatt rammer til å imøtekomme ønsker og forventninger i særlig grad. Dette gir oss store utfordringer i årene som kommer.

Vi holder ordningen med (delvis) AFP åpen, samtidig som vi har registrert at ordningen ikke er helt enkel å administrere på en god måte. Det stilles store utfordringer til en god arbeidsledelse for disse stillingene.

Arbeidet med å få fritidsavtalen til å fungere har fortsatt i 2006, og vi har sett at der hvor pros-ten har tatt en god styring med arbeidsplaner og fritidsuttak, får prestene struktur på arbeidsukene sine.

Beredskapsordningen for prester ble innført i 2005. Beredskapsområdene er de samme som prostiene i bispedømmet, men da vi fikk to nye prostier ved årsskiftet 2005/2006 ble antallet beredskapsområder kun utvidet med ett. Innføring av beredskapsordningen har hos oss foregått på en smidig måte, med en gjennomgående positiv innstilling fra prestenes side. Hver prest har fått tilskudd til mobiltelefon slik at de kan nås når de har beredskap. En foreløpig oversikt viser at det hovedsakelig er ved dødsbudskap prestene blir tilkalt, men også noen få tilfeller av sjelesorg.

Samordning og samarbeid. I prostienhetene bygges det mye god kollegialitet. Der hvor korpsånden er god, har man gode samarbeidsformer, og prestene har vist en positiv gjensidighet når det gjelder arbeidsoppgaver og -fordeling. Arbeidsbelastning og andre faktorer fører nok ellers til at noen prester er tilbakeholdne med å påta seg for mange oppgaver ut over de ordninger og avtaler som fastlegger tjenesten.

I 2006 gjennomførte vi en arbeidsplassundersøkelse i forståelse med arbeidstakerorganisasjonen. Skjemaet som ble brukt ved denne undersøkelsen, er utarbeidet av PF's sentrale hovedverneombud, og vi har foretatt et par presiseringer regionalt. Undersøkelsen var lagt inn i KKD's rapporteringsforventninger. Prestene hadde mulighet til å besvare undersø-

kelsen anonymt. Resultatet av undersøkelsen (se vedlegg) viser at prestene er relativt tilfreds med de fleste forhold som det blir stilt spørsmål om, men det er også noen punkter man er misfornøyd med. Det er også merkbare variasjoner mellom prostiene. Ved en gjennomsnittsutregning for hele bispedømmet var laveste score 3,9, mens enkeltpunkter i noen av prostiene lå på 3. Det er en utfordring for bispedømmets ledelse at scoren er gjennomgående lavest når det gjelder punkter der vi som ledelse og administrasjon ikke gjør det godt nok. Her er et forbedringspotensial. Det er heller ikke tilfredsstillende at tre arbeidstakere melder at de opplever seg mobbet/trakassert på arbeidsplassen, heller ikke at 21 personer har vært på jobb når de burde ha vært sykemeldt. På dette siste punktet synes mange å kvie seg for å ta dette opp med sin prost.

I etterkant av undersøkelsen er prostene blitt utfordret til å ta den opp med prestene i prostiet for å bearbeide undersøkelsen og følge den opp på de punktene som det må tas tak i. Dette er blitt gjort i så godt som alle prostiene. Blant det som etterlyses, er klarere linjer og ansvarsforhold. Man ønsker også kvalitetssikring i saksbehandling m.v. Det er tilløp til spenninger i noen kollegafellesskap i et par av prostiene. Forutsigbarhet mht. arbeidsplaner og fritid trengs det også å arbeides med, og gode vikar- og bakvaktordninger synes å være nøkkelford på dette området.

Undersøkelsen gav også signaler om at prester som har stått i krisesituasjoner, ønsker mer aktiv oppfølging fra prostens side, og man ønsker også at en ordning med samtale- og sjelesorgmulighet for prestene legger ytterligere bedre til rette, dette til tross for at Stavanger bispedømmeråd årlig bruker ca. 90.000 på ordnet samtale/sjelesorgtilbud ved et spesialisenter.

Arbeidsplassundersøkelsen har gitt både bispedømmeadministrasjon og proster mye å arbeide videre med. Prostene vil benytte både fellesforum (lokallag, kollegagrupper) og medarbeider-samtaler i oppfølgingen av undersøkelsen.

Det har for øvrig også i 2006 vært god kontakt mellom biskop/stiftsdirektør og kirkevergelaget, med faste møtepunkter for drøfting av saker som berører begge linjene i kirken. Mellom prostene og kirkevergene i de respektive prostier har kontakten vært av vekslende kvalitet og betydning.

Også i 2006 har Stavanger biskop, i noen av prostiene og i samarbeid med proster og kirkeverger, gjennomført prostivise samlinger for alle kategorier kirkelig ansatte. Disse samlingene bidrar sterkt til å bygge opp prostiet som enhet.

Stavanger bispedømme er IA-virksomhet, og etter at den første perioden utløp ved utgangen av 2005, er det fra sentralt hold lagt opp til å videreføre intensjonsavtalen for perioden 2006-2009. De tre delmålene for avtalen – nedgang i sykefraværet, utsatt pensjoneringstidspunkt og tilsetting av personer med nedsatt funksjonsevne – får oppmerksomhet også i den neste perioden. Vi har sett at det siste punktet ikke er så enkelt å følge opp i vår virksomhet, da prester forventes å ha et høyt funksjonsnivå. Vi har heller ikke fått søkere med nedsatte funksjonsevner. Sykefravær og pensjoneringstidspunkt har imidlertid vært svært aktuelle emner, også i 2006.

Et høyt sykefravær de to foregående årene (hhv. 7,6 % og 7,2 %) gikk noe ned i 2006, til 3,87 %. Vi konstaterer igjen at noen få, men særs lange sykemeldinger utgjør en betydelig del av sykefraværet.

Totalt antall sykemeldinger er 37. Disse fordeler seg på 28 personer. 20 av sykemeldingene er over to uker (16 dager).

Vi ser for øvrig at oppfølging av langtidssykemeldte er en krevende oppgave, og vi har ikke vært flinke nok til å følge opp tidlig nok. Dette kommer til uttrykk i arbeidsplassundersøkelsen, og temaet har vært i fokus i prostemøter. Vi ser at vi på dette feltet fortsatt har et betydelig forbedringspotensial. RAMU har hatt dette som sak også i 2006. Det er også tatt opp i prostemøter, og der har vi også arbeidet med forebygging av sykefravær.

Bruken av egenmeldinger er fremdeles forholdsvis beskjedent. Det ser ut til at prestene helst vil ha legens "godkjenning" på at de er syke. Terskelen for å bedømme dette selv, synes å være høy. Egenmeldingsskjema ligger på bispedømmets hjemmeside. Det synes imidlertid å være behov for nye runder med opplysning om bruk av egenmeldinger ved sykdom. Hvorvidt økt bruk av egenmeldinger kunne gjøre noe med sykefraværet, er vi usikre på. Også egenmeldingene blir jo regnet inn i det totale antall dager sykefravær, men vi ser altså (i arbeidsplassundersøkelsen) at 21 prester melder at de har vært på jobb når de egentlig burde vært sykemeldt, og dette er ikke tilfredsstillende. Det kan også være en viss underrapportering på dette området (f.eks. at noen regner en fraværsdag som avspasering istedenfor sykefravær).

Vår kontakt med NAV/Arbeidslivstjenesten har også i 2006 vært til god hjelp, med rådgivning og informasjon.

Prostene har hatt medarbeidersamtale med de aller fleste sokneprestene i prostiene, og i 2006 har de også i stor grad samtalt med kapellanene. Det er fortsatt vårt inntrykk at medarbeidersamtalene er viktige, men at virkemidlene mht. de endrings- og utviklingsbehov som kommer fram, er for små.

Det har vist seg at noen områder trekkes frem når det gjelder prestenes opplevelse av kvalitet mht. arbeidsvilkårene: Oppfølging, mulighet for samtale, arbeidsveiledning (ABV) og kompetanseutvikling/ etterutdanning/ retreat. På sistnevnte punkt merker vi et behov for korte kurs som kan være mulig å følge også for prester i en krevende familiefase (små barn). Vi viser ellers til pkt. 2.5 vedr. disse områdene.

To prester som fullførte AVU-modulen i PF's SPP-program i 2005, ble godkjent som arbeidsveiledere i 2006. Dermed har bispedømmet 8 prester (3 kvinner) – som er lønnet av bispedømmerådet – med ABV-kompetanse. Men vi finner det riktig å presisere at med andre prester (bl.a. institusjonsprester og pensjonister), kateketer og diakoner er det totale antall 22 personer med arbeidsveilederkompetanse, derav 5 kvinner.

Også i 2006 har arbeidsgiver lagt til rette for at de arbeidstakerne som har ønsket det, har fått anledning til sjelesorg/samtaler med fagpersonell/opphold på samtalesentra. Vi har avtale med Torland Senter på Jæren og Frihamn i Skånevik (Etne). Vi har ikke gjort avtale med Institutt for sjelesorg på Modum, men ved behov har våre ansatte fått plass der, og oppholdet er blitt dekket av oss.

Når det gjelder kompetanseutvikling/etterutdanning, hadde vi i 2006 en liten nedgang i antall søknader til REU/SEU om studiepermisjoner (totalt 14). SPP-modulene får stadig en betydelig del av søknadene. Samtidig så vi igjen at noen legger et visst arbeid i utarbeidelse av egne, relevante etterutdanningsprosjekter, og REU innvilget én av disse.

Fire av fem aktuelle kandidater blant de nytilsatte sokneprestene fra Stavanger bispedømme deltok på det sentrale sokneprestkurset.

Tjenestebolig er en del av prestenes tilsettings- og arbeidsvilkår. Årsstatistikken viser at 89 prester har boplikt, mens 28 bor i egen bolig, 22 med fritak fra kommunal bolig. Vi har totalt 70 presteboliger i vårt bispedømme. Vi ser at det årlig kommer noen søknader om fritak fra boplikt, oftest begrunnet i prestens alder. De ledige boligene er beholdt i systemet, og enkelte av dem benyttes av prester som har sin tjeneste i andre sokn, men som venter på bygging/anskaffelse av nye boliger.

b. Bispedømmets egne strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Arbeidet med forebygging av sykefravær og oppfølging av sykemeldte er viktig. Som et ledd i forebygging av sykefravær har vi i 2006 arrangert den andre av to samlinger for å kurse prestene i tettere oppfølging av arbeidstakerne, bl.a. ved bedre håndtering av konfliktsaker som kan komme til å utvikle seg til sykefravær. Oppfølging av langtidssykemeldte skjer gjennom konkrete oppfølgingsplaner som prestene har ansvar for å utarbeide.

Vi har en intensjon om å arbeide aktivt med en livsfaseorientert politikk, men har ikke klart å følge opp dette arbeidet så aktivt og konstruktivt som vi ønsket. Utfordringene har vi merket blant seniorene, men også blant de yngre prestene (fødselspermisjoner, familiebehov).

Fritidsavtalen skal gi prestene nødvendig balanse mellom arbeid og forutsigbar fritid. Vi oppfordrer prestene til å ta ut de fridager de har rett til, og prestene sørger for ordninger med bakvakter og nødvendig vikar. Beredskapsavtalen for prestene er iverksatt.

Arbeidet med kompetanseutvikling har hatt sin basis i Kompetanseutviklingsplanen. Den har i 2005 blitt revidert for perioden 2005-2007 og er i det alt vesentlige en videreføring av den opprinnelige planen. Tiltaksplanen er i stor grad blitt fulgt opp, og økonomien i planen er fremforhandlet i kontaktmøtet. Ordningen med en årlig studie- el. retreatuke for prestene har vært praktisert også i 2006.

ABV betrakter vi som et viktig redskap til refleksjon over egen tjeneste. Vi mener at arbeidsveiledningen skjer best i grupper, og har lagt forholdene til rette for presters deltakelse i gruppeveiledning.

c. Behovet for eventuelle endringer av bispedømmets strategier, planer og tiltak i forhold til resultatmålet.

Vi trenger økt kompetanse på forebygging av sykefravær og oppfølging av sykemeldte. Konstruktiv bearbeiding av arbeidsplassundersøkelsen med sikte på å utbedre forhold som ikke er tilfredsstillende. Dette vil skje i nært samarbeid med arbeidstakerorganisasjonen, både på bispedømme- og prostnivå. Prostene vil få en særlig oppgave i dette. Vi vil arbeide mer bevisst med å utforme en helhetlig personalpolitikk, med vekt på introduksjonsprogram for nytilsatte prester og med mer bevissthet omkring de ulike livsfasene. Nytt konsept for arbeidet med stabsutviklingskurs skal utvikles av en arbeidsgruppe. Vi vil arbeide for å styrke tjenesten med samtaler/sjelesorg for de tilsatte.

*IV. Kommentarer til årsregnskapet 2006.*Kap. 340/3340 Kirkelig administrasjon

Regnskapet viser et mindreforbruk på kr.126,5'. Vi fikk overført mindreforbruk på kr. 116' fra 2005. Det viser en drift i utlignet balanse. At det går i balanse i 2006 skyldes særlig at en av rådgiverne ved kontoret var i 60 % prestevikariat høsten 06 uten full vikardekning i vedkommendes stilling. Dessuten ble årets lønnsoppgjør kompensert i midten av desember 06. Mindreforbruket er søkt overført til 2007.

Kap. 341/3341 Presteskapet.

Årsregnskapet viser et mindreforbruk på kr.1.728'. Dette utgjør litt i overkant av 3 %. Stavanger bispedømmeråd hadde i 2004 et mindreforbruk på ca.kr.1.900' og for 2005 et mindreforbruk på kr.153',-. Disse fikk vi overført. Mindreforbruket er søkt overført til 2007.02.10 Mindreforbruket i 2006 kan forklares med:

1. Etterutdanning: Stavanger bispedømmeråd opererer med en treårig plan for etterutdanning. Det innebærer at studieturen for presteskapet for perioden ble kostnadsbelastet i 2005, mens egenandelene ble innbetalt januar 2006.
2. Refusjoner. Alle menigheter og fellesråd som refunderer lønnsmidler til prestestillinger med samarbeidsavtale har foretatt innbetaling på rett budsjettår. Det har ikke skjedd på mange år. Dessuten fikk bispedømmerådet kr.100.000 mer in sykerefusjon en budsjettert. Bispedømmet mottok full refusjon fra dep. For lønnsoppgjøret innen budsjettårets utløp. Refusjon fra FR i eget bispedømme og andre bispedømmer som har avtale med Stavanger bispedømmeråd om konsulentoppdrag fra kirkebyggkonsulenten gikk i overskudd med 270'
3. Reisekostnader: Utleggene ble 300' lavere enn prognostisert.

Stavanger, den 20.02.07

Ernst Baasland
Stavanger biskop

Inger Kari Søyland
Stavanger bispedømmeråd, leder

Åge Bognø
stiftsdirektør

Vedlegg:

1. Strategi for Stavanger bispedømme, ajourført september 2005 (sendes bare sammen med papirutgaven av årsmeldingen 2006.)
2. Etatsrapport 2006.
3. Virksomhetsplan 2007.
4. Handlingsplanen for 2007 for områdene diakoni, gudstjenesteliv og trosopplæring